

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredne nedelje in praznike. — Inserati do 30 petič A Din 2.—, do 100 vrst Din 2.50, od 100 do 300 vrst A Din 3.—, večji inserati petič vrsta Din 4.—. Popust po dogovoru. Inseratni davek posebej. — Slovenski Narod velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.—, za inozemstvo Din 25.—. Rokopisi se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Knafljeva ulica št. 5
Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126.

PODRUŽNICE:
MARIBOR, Grajski trg št. 8. — — — CELJE, Kocenova ulica 2. — Tel. 140.
NOVO MESTO, Ljubljanska c., tel. št. 26. JESENICE, Ob kolodvoru 101. — — —
Račun pri poštne čekovnem zavodu v Ljubljani št. 10.351.

JAPONSKA SE UMIKA?

Japonska ne nasprotuje več udeležbi Amerike pri ženevskih razpravah — Miroljubnost Japonske na zapadu, bojevitost na vzhodu

Washington, 20. okt. Japonski poslanik Debuti je sredi posetila zunanjega ministra Simonsa ter ga oficijelno obvestil, da umika Japonska vse svoje ugovore proti sodelovanju Amerike v Društvu narodov pri reševanju japonsko-kitajskega spora. Obenem je japonski poslanik sporočil, da je japonska vlada že odredila umik dela svojih čet in večjega števila vojnih letal. Počelaj v Mandžuriji se je že znatno izboljšal in v teku zadnjih desetih dni ni nikjer več prišlo do kakih spopadov. Trgovsko življenje se razvija zopet normalno in če bo dala kitajska vlada primerna jamstva za varnost življenja in imetja japonskih podanikov, bo Japonska v najkrajšem času odpoklicala svoje čete iz zasedenega ozemlja in jih umaknila nazaj na takozvano železniško cono.

Sanghaj, 20. okt. Angleški poslanik na Kitajskem sir Milles Lampton je včeraj

opozoril kitajsko vlado v Nan'ngu na delo Kelloggove pogodbe, po kateri se smejo vsakršni spori reševati samo na miren način.

Tokio, 20. okt. Tukajšnji angleški poslanik sir Oswald Lindley je včeraj resno posvaril japonskega zunanjega ministra Siharoh, da naj Japonska ne krši določb Kelloggove pogodbe.

Tokio, 20. oktobra. AA. Nekateri politični krogi menijo, da hoče Japonska s svojo nepomirljivostjo pridobiti na času in tako prepričati Društvo narodov, da hoče Kitajska zaplesti narode v nepotrebno akcijo proti Japonski. Drugi zatrjujejo, da je nankinška vlada pred padcem in da bodo v njeni naslednici večinoma Kantonci, ki priznavajo, da ima Japonska pravico do prirožbe. Kantonci bi bili pripravljeni pogajati se direktno z Japonsko in skleniti trajen sporazum.

Japonska stoji na stališču, da so pogajanja in odpoklic vojaštva iz Mandžurije dve popolnoma različni zadevi, ki se ne smeta spravljati v zvezo, ker bi se lahko mislilo, da je Japonska neupravičeno zasedla nekatere kraje izven železniškega polročja.

Tokio, 20. okt. Odpor Japonske proti Društvu narodov se povečuje z vsakim dnem. Peluradno izjavljajo, da o vprašanju izpraznitve Mandžurije sploh ne more biti govora. Tudi o sporazumnem predlogu se Japonska sploh ne more pogajati.

Sanghaj, 20. okt. V zvezi s kritičnim poizajem v Mandžuriji namerava kitajska vlada uvesti splošno brambno dolžnost. Na vladni strani naglašajo, da je zakon o brambni dolžnosti že pripravljen. Ta ukrep označujejo kot preventiven. Sicer pa prevladuje naziranje, da bo Društvo narodov osvojilo naziranje Kitajske.

Parlamentarne volitve v Švici

Zmanjšanje števila poslancev — Glavna volilna borba med socialisti in meščanskimi strankami

Bern, 20. oktobra. AA. Dne 25. t. m. bodo v Švici parlamentarne volitve, ki se bodo vršile po proporcionalnem sistemu. Po švicarskem volilnem zakonu predstavlja vsak švicarski kanton zase volilno okrožje, katerih je 25. Vsak polnoletni švicarski državljani ima pravico glasovanja. Po prejšnjem švicarskem volilnem zakonu je volilo po 20.000 državljanov enega poslanca. Letos spomladi pa so zakon izpremenili v toliko, da voli vsakih 22.000 državljanov enega poslanca. Zato se bo znižalo število poslancev od 198 na 187. V večini volilnih okrožij se vodi borba med radikali, katoliškimi konzervativci in socialisti, v nekaterih krajih pa nastopata tudi kmečka in obrtniška stranka.

V sedanjem švicarskem parlamentu je bilo 58 radikalov, 46 katoliških konzervativcev, 50 socialistov, 31 poslancev kmečke in obrtniške stranke, 6 liberalnih demo-

kratov, 3 zastopniki socialnopolitične stranke ter 4 poslanci, ki niso pripadali nobeni stranki.

Socialisti so si pri sedanjih volitvah izbrali za volilno geslo svetovno gospodarsko krizo ter obtožujejo kapitalistični sistem, da jo je povzročil. Meščanske stranke naglašajo, da je tudi Švico zajela svetovna gospodarska kriza, da pa so razmere v Švici zelo stabilne ter mnogo boljše kakor v vseh ostalih državah, kar ravno dokazuje, da je dosedanja politična in gospodarski sistem v Švici popolnoma pravi. Meščanske stranke obtožujejo socialiste, da je njihov način vodstva narodnega gospodarstva prežet s komunističnimi težnjami.

Švicarski parlament bo izvoljen letos prvič za štiri leta, ker je njegova dosedanja funkcijska doba trajala samo tri leta.

Kol in nož

Surov napad s kolom na ubogo svakinjo — Kolina na Dolenjskem

Ljubljana, 20. oktobra. Naš mili narod spravlja darove božjega blagoslova in se veseli. Bogata je letina in veselje je priklopilo iz hvaležnega srca do vrhunca. Mošt kipi po zidanicah in se razliva od obzorja do obzorja naše lepe domovine. Narod prepeva slavo bogu na višavah in spremlja svojo zahvalno pesem s koli in noži. Dobri gorenjski kmetiči spravljajo njive in dela je dosti za pridne roke, vendar pa brezposelni tovarniški delavci raje postopa in vihti kol nad svojo bebasto svakinjo. Pa boža in boža vaško revo po hrbtu, da se zadirajo polomljena rebra v drob. Kaj pa pomeni bebasta vaška uboga, ki je vsem v napotje, samo da se ohladi jeza! Na Dolenjskem pa vladata mošt in nož. Luknja v trebuh ali kjer že je, se začeli, neaj tednov odsedi in zopet si bel kakor jagne. Jesen je vesela in vredna, da jo proslavimo in se navzajem njenih darov po lepi stari navadi. Naš narod je blag, a mošt je hud in neumljivo razburja kri. Finančna kriza je in vse joka pred njo, a vina je dosti in napol zastoni. Naj imajo tudi orožniki kaj od tega.

S kolom nad vaško ubogo. Včeraj popoldne je bilo. V žirovnici je pulila na njivi šiviceva Tona repo. Ni kaj prida za delo, ker je bebasta in se ne more sama preživljati, pa jo mora vzdrževati občina. Mimo je prišel njen svak Tone Mežek, ki je bil delavec v tovarni, pa so ga reducirali. Peče ga in točoti, da je brez službe, pa zdijva nad vsakim, ki ga sreča. Zaradi nasilnosti je razpizit daleč okrog in žena njegova pripoveduje, kako jo je hotel pred kratkim ubiti, lažil je pa tudi za svojo hčerko, češ, da jo ubije. Brez vzroka je Tone začel udrihati po zgarani revi s kolom. Ubožica vsega vajena, se ni dosti branila, čeprav je močna in žilava ter stara šele 40 let. Ni mu bilo dosti kol, vzlet je se rovnico in pretepaval svakinjo, da je obležala brez zavesti. Mimo je prišel orožnik in opazil Tonetov zločin. K sreči je že

poznal nasilneža in se mu je zato previdno izognil ter telefoniral po pomoč. Zvezali so Mežeka in odpeljali v zapore v Radovljico. Tono je pa pregledal zdravnik dr. Marčič in ugotovil, da ima rebra zadrtja v pljuča. Zdravnik tudi pripominja, da bi bila gotovo mrtva, če bi ne bila tako žilava. Davi so revo prepeljali v bolnico v Ljubljano, kjer pa nimajo mnogo upanja, da bo ostala živa.

»Koline« ob trgatvi.

Liter mošta srce potrošta, so dejali fantje v Cerkniku pri St. Rupertu na Dolenjskem, kjer zori najslajše vince. Pa so šli v oštarijo. K takemu razvedrilu se pa ne hodi brez bikov in nožev in tako sta tudi oba brata Gregorčiča s prijateljem Možino prišla v gostilno že pravilno adjustrirana. Prijazno so fantje vprašali gostilničarja, »če bo kaj opravka z noži in žilami.« In res ni bilo treba dolgo čakati! Tudi Janez Majcen iz Češnjice je prišel s tremi svojimi prijatelji v Cerknik pokušat mošt. Ogrela je sladka pižaka kmalu fante, posebno gorak je pa postal Možina. Pričeli so se igrati in premetavati, Majcen je imel smolo, da je bil spodaj. Prav prično je bilo Možini in Gregorčičema ter Janez ni več vstal. Obdelavali so ga z bikovkami in 7 lukenj so našli zdravniki v ljubljanskem špitalu v njegovi koži. Fante so odgnali v Krško, Majcen pa čaka v Ljubljani na smrt.

Nož v trebuh.

Tudi v Lučah v ilitskem okraju imajo že mošt in fantje so se sprli ob njem in obdelavali prijatelja Fabjana. K sreči je prišel njegov brat Anton in jih pričel miriti. Potegnil se je za brata in bil zaboden z nožem v levo nogo. Bolj nevarna je luknja v trebuhu, ki so mu jo zašili v ljubljanski bolnici.

Preferenčna pogodba Madžarske in Rumunije z Nemčijo

Budimpešta, 20. oktobra. Kakor znano, sta Rumunija in Madžarska pred nekaj meseci sklenili z Nemčijo preferenčno pogodbo o pšenici in koruzi, ki naj bi stopila že 15. novembra v veljavo, s pogojem, da bi nanjo pristale vse one države, s katerimi ima Nemčija pogodbe na podlagi klavzule o največjih ugodnostih. Doselej so na to preferenčno pogodbo pristale vse države razen Argentine. Ker bo tudi ta država najbrž v kratkem pristala, se lahko računa, da bo ta preferenčna pogodba letos 15. novembra res uveljavljena.

Znižanje diskontne mere na Švedskem in Norveškem

Stockholm, 20. oktobra. Švedska Narodna banka je z 19. oktobrom znižala diskontno mero od 7 na 6 odstotkov.

Ose 20. oktobra. Diskontna mera je bila znižana na 6 odstotkov.

Borzna poročila.

LJUBLJANSKA BORZA

Devize: Amsterdam 2273.78 — 22.80.62, Bruselj 786.49 — 788.85, Curih 1098.45 do 1101.75, London 214.61 — 224.11, New York 5591.01 — 5608.01, Pariz 220.65 do 221.31, Pariz 165.66 — 166.36, Trst 287.42 do 293.42.

INOZEMSKÉ BORZE.

Curih, 20. oktobra. Beograd 9.05, Pariz 20.0875, London 19.87, Newyork 509.87, Madrid 46.—, Amsterdam 207.—, Berlin 118.75, Sofija 3.70, Praga 15.10, Varšava 57.—, Budimpešta 90.0250, Bukarešta 3.05.

Francosko - ameriški sporazum

Francija in Amerika vztrajata na zlatem standardu — Beg pred dolarjem — Italija uvaja čisto zlato valuto

Pariz, 20. oktobra. Glavni urednik »Matina« Lousanne poroča s krova »Ille de France«, da je o vseh finančnih in političnih vprašanjih med francoskimi in ameriškim strokovnjaki doslej dosežen sporazum samo v eni točki. Francija in Amerika bosta oficijelno izjavili, da vztrajata pri načelu zlatega standarda in da ne bosta nikdar uklinili zlate valute. Podguverner Federal Reserve banke Burgess je o tem dolgo razpravljal z Lavalom in to bo eno

prvih vprašanih, o katerem se bo še ponovno razpravljalo v Washingtonu.

Milan, 20. okt. Po poročilih iz tukajšnjih finančnih krogov namerava italijanska Narodna banka preiti k čisti zlati valuti, ker bo v kratkem doseženo zlato pokritje v višini 40 odstotkov.

Curih, 20. okt. Beg pred ameriškim dolarjem je vedno večji. Curiške banke so naravnost preplavljene z dolarji, ki se jih skušajo tuji čimprej iznebiti.

Zasedanje fašističnega posebnega sodišča

Štirje procesi proti revolucionarnim nacionalistom, republikancem in anarhistom

Rim, 20. oktobra. Danes se je pričelo jesensko zasedanje fašističnega posebnega sodišča za zaščito države. Zasedanje bo trajalo tri ali štiri dni in bodo sojeni dve skupini in dva posrednika.

Prvo skupino obtožencev, ki bodo sojeni že danes, tvorijo pet revolucionarnih republikancev iz Milana, ki so pripadali organizaciji »Giustizia e Libertà« in ki so obtoženi antifašistične in protidržavne propagande. Proces proti drugi skupini, ki pride na vrsto jutri, je prav za prav nadaljevanje zadnjega procesa proti nacionalističnim revolucionarjem, ki so bi-

li člani tajne organizacije »Alleanza Nazionale«, katero je vodil obsojeni Mario Vinciguerra. Obtoženci odv. Murgi, Albertini in tiskar Nacci iz Jakina so obtoženi, da so lani tiskali in širili protidržavne letake, ki so jih podpisovali s šifro »Alleanza Nazionale«. V teh letakih so nagovarjali ljudstvo k uporu proti oblastvom in fašističnim institucijam. Za ta proces vlada v javnosti še največje zanimanje.

Zadnja dva procesa proti dvema bivšima komunistoma in anarhistoma se bosta vršila naslednjega dne.

Objavljene kandidature

Beograd, 20. okt. M. Poedina pristojna sodišča so potrdila srezke kandidate v nekaterih srezih.

V Ljubljani je sredi kandidat dr. Albert Kramer, minister za gradnje, njegov namestnik pa komisar OUZD g. Ivan Tavčar.

V Smederevu kandidira odvetnik Milvoj Perić, v Sokobanji Vlada Miletč, v srezu Brinje-Vrbosko inž. Ilija Jerbić, v srezu Ražanj-Temnica trgovec Mladen Bračina iz Beograda, v bijeličkem srezu Zivotije Jevtić, v Stari Baški Stevan Kočanski, v Donjem Podlogu Marko Petrović, župan iz Tetova, v Mostarju minister Nikola Preka, v Stolcu Vlada Spahić, v Ijubuškem srezu Ante Pago, v kopaoniškem in kosteniškem industrijec Boža Jelačić, v Kraljevu trgovec Peter Pogavac, v oraškem srezu odvetnik Živa Lukić iz Beograda, v Dubrovniku odvetnik Artur Carat, v Kolenici dr. Mirko Došen, v Novem Sadu dr. Milan Sekulić, v Sarajevu Jovo Prinčić, v studeniškem srezu bivši poslanec Branko Corbić, v Novem Pazaru okrožni prota Tihomir Šarković, v Krivi Palanki Boža Jokanović, v Rumi duhovnik Emilijan Gribić, v prepsanskem srezu resenski župan Krsta Srežović, v Slunju notar dr. Milan Popović, v županjskem odvetnik Dragotin Perušić, v Kotoru odvetnik Jeremij Toda, v Bosanski Krupi župan Božko Zeljković, v štipu beogradskega podžupana dr. Miroslav Stojadinović, v Bosanski Dubici Pera Žiljegović, v Steznju Milan Gnjatović in v Osijeku Momčilo Ivković.

Macdonald na agitaciji

London, 20. oktobra. Macdonald se je včeraj iz svojega volilnega okrožja v Seahamu podal v srednjo Anglijo, kjer bo priredil veliko agitacijsko turnejo. V svojem govoru, ki ga je imel pred odhodom iz Seahama, je še enkrat poudaril politiko svoje vlade in poudaril, da zasleduje tri cilje. Najprej hoče stabilizirati funt in s tem zopet dvigniti zaupanje v angleški kredit. Druga glavna zahteva je nova ureditev vojnih dolgov, ki najbolj ovirajo mednarodno trgovino, in naposled hoče vlada doseči zopet aktivno trgovinsko bilanco. Pri tem igra uvedba carin samo postransko vlogo. Če se bo dala doseči aktivna bilanca brez carin, bo vlada storila to tem rajša.

Piccard v Pragi

Praga, 20. okt. Včeraj je prispel semkaj iz Brna prof. A. Piccard, znani letalec v stratosfero. Na kolodvoru so ga pozdravili zastopniki češke univerze in tehnične visoke šole, mnogi novinarji in množica občinstva. Popoldne je Piccard sprejel zastopnike praških listov ter si v avtomobilu ogledal Prago. Zvečer je imel predavanje v dvorani »Lucerne«, kjer je prostora za 3000 oseb in ki je bila nabita do zadnjega kotička. Po predavanju je ostal prof. Piccard v družbi čeških matematikov in fizikov. Za popoldne je bil znameniti gost povabljen od predsednika Masaryka na dîner na grad Lanv, popoldne pa bo odpotoval dalje na Dunaj. Veliki letalec zbujati vtis preprostega človeka in je tipičen pojav nemškega znanstvenika. Piccard govori francoski in nemški v švicarskem narečju. Njegovo vedenje je zelo fino in ljubezno.

Bolgarski kralj in kraljica na potu v Italijo

Beograd, 20. okt. Bolgarski kraljevski par, kralj Boris in kraljica Giovanna sta včeraj potovala skozi Beograd. Na postaji so ju pričakovali delegati bolgarskega poslanstva, a kralj in kraljica se nista pojavila, ker potujeta v strogem incognito. Bolgarski kraljevski par potuje v Italijo, kjer bo gost italijanskega dvora.

Volitve v okrožne skupščine v Franciji

Pariz, 20. oktobra. AA. Po podatkih, ki jih je objavila Agence Havas, je bilo pri nedeljskih volitvah v okrožne skupščine izvoljenih 1010 kandidatov. 53 mandatov je dobila konzervativna stranka, 146 republikanska unija, 122 republikanska levica, 55 radikalov, 368 radikalni socialisti, 21 republikanski socialisti, 90 zedinjeni socialisti, 12 komunisti. Za 153 sedežev bodo ožje volitve. Med izvoljenimi je 81 senatorjev, 136 članov parlamenta, 6 senatorjev in 19 poslancev bo moralo v ožje volitve.

Po teh podatkih sodeči ni bilo nobenih važnejših izprememb v razmerju med posameznimi političnimi strankami.

Listi so zadovoljni s tem izidom in ugotavljajo, da so avtonomisti nazadovali. »Le Matin« komentira izid volitev, da je javno mnenje precej razburjeno zaradi zunanjih dogodkov in da zato francoski volilci niso smatrali sedanjih čas primeren za eksperimente.

Obsodba Al Capona

New York, 20. oktobra. Porotno sodišče, obstoječe iz farmerjev, je po osemurnem posvetoivanju proglasilo znanega kralja tihotapcev Al Capona, obtoženega, da je utajil ogromne davke, za krivega v petih točkah obtožnice, ki ga je dolžila prestopkov v 22 primerih. Obsodba bo proglašena danes. Najvišja kazen na podlagi izreka porotnikov, je mogoča do 17 let ječe.

Pariški župan v Berlinu

Berlin, 20. oktobra. Včeraj je prispel v Berlin pariški župan z več uglednimi Parižani. Na postaji ga je pričakoval nadžupan z zastopniki občine. Sprejema se je udeležilo tudi osebo poslaništva s poslanikom Poncetom na čelu. Popoldne je bil na magistratu svečan sprejem in so se gostje vpisali v berlinsko mestno spominjsko knjigo. Pri sprejemu je imel berlinski nadžupan govor o velikem pomenu sedanjega časa, ko se je pričelo sodelovanje z njega časa. Ko se je pričelo sodelovanje med obema sosednjima državama, Tudi Pariz in Berlin si nudita roko, da bi čim več pripomogla k rešitvi krize in k blagostanju obeh držav in vsega sveta. Pariški župan La Torou je v svojem odgovoru zatrnil, da je Pariz pripravljene storiti vse, da se to sodelovanje pogladi. Po sprejemu so si pariški gostje ogledali mestne komunalne in socialne ustanove.

Italijanski poset v Berlinu

Berlin, 20. okt. Državni kancelar dr. Brüning je včeraj po nemškem poslaniku v Schubertu v Rimu izročil šefu italijanske vlade Mussoliniju in zunanjemu ministru Grandiju povabil za poset v Berlinu. Šef italijanske vlade je izrekel dr. Brüningu najpriljubnejšo zahvalo in mu sporočil, da bo za to obisk pooblastil kot svojega zastopnika zunanjega ministra Grandija. Obenem je izjavil, da bo Berlin posetil ob drugi priliki. Zunanji minister Grandi se bo po dosedanjih dispozicijah mudil v Berlinu 25 in 26. oktobra.

Atentat na predsednika egiptске vlade

Kairo, 20. okt. Včeraj sta bila izvršena dva politična atentata. Pristaši stranke Vaida so poskušali umoriti ministrskega predsednika, toda njemu namenjene krogle so zadele njegovega bratranca. Drug atentat je bil namenjen direktorju muslimanske univerze, vendar pa ni uspel. Policija je aretirala 30 oseb, med njimi več voditeljev vafidovcev.

Šentjakobčani v letošnji sezoni

Svojo enajsto sezono začne s „Preiskavo“ — Druga noviteta bo „Kvadratura kroga“

Ljubljana, 20. oktobra. Zopet se bodo odprla vrata borgega Talijanskega gledališča naših Šentjakobčanov. Ob pričetku vsake sezone — in bilo jih je že deset — z nekakšno nestrpnostjo pričakujemo, kaj nam bodo dali novega ti naši vrli Šentjakobčani in s čim nas bodo zabavali v tekoči sezoni. Vedno so nas zabavali in prijetno zabavali z veseligrani iz domače in svetovne teatarske literature. Skrbno so se izogibali klasične literature in nikdar se niso dotaknili Shakespearea ali Schillerja ali celo Goetheja, dobro zavedajoč se, da bi samo oskrnili njih velika sveta dela.

Naši Šentjakobčani so stvarni in gredo z duhom časa. Skrbno izbirajo svoj repertoar, držijo se vedno gesla: Nuditi od dnevnih skrbi in dela upuhanemu ljudstvu nekaj uric zdrave, nepriljene zabave in kolikor mogoče dobre duševne hrane. Izogibajo se raznega francoskega in nemškega kiča, ki dandanes preplavlja svetovni teaterski trg.

Take misli so me obhajale, ko sem stopal po temnih, nerodnih, lesenih stopnicah v stari, napol podrti stavbi v Florjanski ulici. Divje razigrani glasovi starega, razglasenega klavirja so mi udarjali na uho in mislil sem si — aha, naš Nilo Bučar, ki vedno sanja o Beethovnu in njegovi peti simfoniji, spet poskuša svoj najnovejši „Slager“.

Vstopim v „garderobo“. Vse je veselo, razigrano in zakajeno od dima cenenih cigaret.

— No, fantje, kaj bomo leto igrali?

— Boste že videli, me je zavrnil „višji režiser“ g. Karus.

— No, nekaj mi boste vendar zaupali, vsaj to, kar nameravate igrati v začetku sezone.

— Pa naj bo. Svojo enajsto sezono bomo otvorili najbrž s „Preiskavo“ dr. Maxa Alsbega in Oto Hesseja v prevodu našega mladega Karla Riglerja. Maks Alsbeg, sloviti nemški pravnik, ki trenutno tudi zagovarja zdravnike v znanem ljubškem procesu, je stopil na oder, da bi od tod vodil boj za čim humanejše in treznejše postopanje pri sodnih preiskavah, da bi na ta način zmanjšali število justičnih zmot. S svojim sodnim svetnikom dr. Bientom nam predstavlja tip vsestranske vestnega in pedantnega preiskovalnega sodnika, ki pa se s svojo kratkovidnostjo in v svesti si svoje dolgoletne sodne prakse krčevito oklepa indici, ki jih je odkril proti mlademu študentu Bernu in ga osumi oziroma obtoži umora prostitutke Irme Kabischeve. Z vsemi sredstvi besednega mučenja — Berni je namreč imel intimo razmerje z umorjeno in so je dan pred umorom celo hudo sporek z njo — hoče prisiliti mladega študenta, da bi zlo-

čin priznal. Celo goro indicij nagrmadi proti Bernu in ves strit in razočaran mora biti priča, ko se vsa ta njegova ogromna stavba indicij podre in razblini v nič.

Upamo, da bo „Preiskava“, ki je doživela v berlinskem Renesansnem teatru ogromen uspeh in ki se predvaja po skoraj vseh večjih nemških odrih, tudi pri nas uspeja in zadovolji naše občinstvo.

Druga naša premiera pa bo izvrstna komedija znanega ruskega pisatelja in komediografa, sodobnega Gogolja, Valentina Katajeva: „Kvadratura kroga“ prav tako v prevodu Karla Riglerja. V „Kvadraturi kroga“ nam Katajev drastično slika moralne in družabne zablode sodobne Rusije, te največje slovanske velesile. Vasia in Foma, oba mlada proletarica-inteligenta, privedeta vsak svojo mlado ženo, Foma Tonjiko in Vasia Ljudmilkovo, v svojo skromno izbo. Ko se vsi štirje zedinijo glede skupne uporabe sobe in si svoj skromen prostorček, ki je ves v pravem klasičnem neredu, za sile uredijo, pride med obema zakonskima dvojicama do hudih naspotij. Drug drugemu si očitajo nezvestobo, prevarantstvo in zakonsko nesposobnost. Černoziemni, patetični proletarski pesnik in bohem, in Flavij, strastni agitator, oživljata sceno za sceno. Zapetljaji se razpredajo in stopnjujejo tako daleč, da končno nihče ne ve, kdo in s kom je prav za prav poročen. Ko se katastrofa že približuje in grozi, da se bosta obe zakonski zvezi razdrili, se položita namah preokrene. Zakonca zamenjata svoji boljši polovici. Tonjika uvidi, da je edinole Vasia vreden njene ljubezni, Ljudmilkova pa, da more biti samo Foma njen pravi mož.

Tudi ta komedija je imela na vseh evropskih odrih velik uspeh in upamo, da bo tudi našim gledalcem zelo všeč. Oba odrska komada nista brez vsake literarne vrednosti in prvi kot drugi je zajet iz sodobnih družabnih in etičnih problemov.

Edina želja nas vseh je, da bi nudili svojem občinstvu čim več dobre zabave in res zdrava odrska dela. Vso zimo se trudimo, vežbamo večer za večerom v teh skromnih prostorih, da bi mogli res zadovoljiti naše že dokaj razvajo občinstvo. Poleti pa, ko gredo vsi drugi na oddih, se mi posvetujemo in brskamo okrog, kje bi iztaknili kaj primerne za naš oder in obogatili svoj oderski repertoar. Koliko šunda in kiča se ponuja po svetovnih tržiščih, zato ni tako lahko sestaviti primeren repertoar, četudi smo le običajni diletantsko društvo.

Nilo Bučar nam je zaigrali nov „slager“, zamrmrali — peti radi pozne ure nismo več smeli — zamrmrali smo krepko slovensko pesem, zapustili te skromne prostore in odšli na prav tako skromne domove.

K. R.

Tramvajsko omrežje bo znatno razširjeno

Prihodnje leto bodo obnovljene stare proge in zgrajena krožna proga z odcepom k Sv. Križu

Ljubljana, 20. oktobra. Program Splošne maoželezniske družbe glede razširjenja tramvajskega omrežja se realizira; dela lepo napredujejo, in čeprav postopoma, vendar hitro. Na šentviški progi že polagajo tirnice v št. Vidu. SMD se pa tudi dobro zaveda, da se delo ne sme ustaviti, ko se je že tako lepo začelo in že rodi uspehe, program se mora realizirati v celoti, ker šele takrat se bodo pokazali uspehi v polni meri in korist ter napredek vsega mesta.

Pretekli mesec je SMD predložila ljubljanskemu občinskemu svetu poročilo o sedanjem stanju cestne železnice in o neohodno potrebni obnovitvi stare proge ter s tem v zvezi o razširjenju tramvajskega omrežja. Obenem SMD prosi mestno občino za pomoč pri realizaciji predloženega programa. Občina je predloge SMD sprejela, zato bodo prihodnje leto obnovljene stare proge, zgrajena krožna proga, njen odcep k Sv. Križu in podaljški starih prog, na Rakovnik, Brinje in v Moste.

V omenjenem poročilu pravi SMD, da je že med pripravljalnimi deli za zgradbo proge Vič-Siška prišla uprava cestne železnice do prepričanja, da samo ta proga ne bo zadostala naraščajočemu prometu ter bo treba misliti na nadaljnjo gradnjo novih prog. Zato je tudi proga Vič-Siška zgrajena tako, da se bo tramvajsko omrežje lahko razširilo. Prvo nadaljnje razširjenje je odobril obč. svet izpeljavo tramvaja v št. Vid; ta proga bo čez nekaj mesecev že v prometu.

Nadaljnje razširjenje je bilo treba dobro proučiti, da bo res služilo svojemu namenu ter da ne bo denar vržen proč. Najnovejši načrt Ljubljane nam kaže, da so pravilno izpeljane proge: Vič-pošta, Šiška-pošta in dolenska proga. Proga gl. kolodvor-garniziska bolnica pa ne odgovarja popolnoma svojemu namenu, ker veže vzhodni del mesta v velikem ovinku. Od Sv. Petra je po Jegličevi in Masarykovi cesti približno za polovico krajša pot kot jo naredi tramvaj od tu po mestu na kolodvor. Če zvežemo staro progo od Hrvatskega trga s koncem proge pred kolodvorom, nastane lepa krožna proga, nove proge bi bilo treba zgraditi le okrog 1300 m.

Ta krožna proga pa mora biti dvo-

tirna tako, da lahko vsi tramvaj v obeh smereh. V vsako smer bodo vozili po štirje vozovi, kar omogoča, da vozijo neovirano v 6 minutnih presledkih drug za drugim. Potniki si bodo lahko izbrali smer, po kateri bodo prišli prej do cilja. Tako n. pr. bo imel potnik polovico krajšo pot, če se bo peljal od Sv. Petra na kolodvor po Jegličevi cesti, kot če bi se peljal v nasprotni smeri. Potniki se bodo razdelili enakomerno na obe smeri ter bo zato razbremenjen promet sredi mesta.

Od krožne proge bodo izpeljane ostale radialno, od vsakega njenega ogala po ena in od zahodne stranice šentviška. S križišča Masarykove in Jegličeve ceste izpeljejo tramvaj k Sv. Križu, izpred Bavarskega dvora pa na Brinje. Pozneje bo priklučena na Ambrozevo trg s proga h klavnic. Trnovska proga bo pa zvezana z ostalim tramvajskim omrežjem na križišču Rimske ceste in Gorupove ulice. Ti podaljški odnosno odcepi so vsi enotirni. Proga Jegličeva cesta-Sv. Križ bo dolga 2000 metrov, garniziska bolnica-Moste 2400 m, Dolenska cesta-Rakovnik 500 m, Gradišče-Opekarska cesta 1400 m, Ambrozevo trg-klavnica 800 m in Bavarski dvor-Brinje-Jezica 5 km. Zadnja proga bodo zgradili tokrat, kot rečeno le do Brinje, 2100 metrov dolžine.

Najnovejša dela je obnovev starih prog, ki so v tako slabem stanju, da bodo le z največjo težavo vzdrževali promet čez zimo. Tračnice so na nekaterih krajih tako obrabljene, da tečejo kolese le po žlebovih, ki so zaradi tega že na mnogih krajih polomljeni. Zato je obnovev neobhodno potrebna že zaradi prometne varnosti, sicer bi pa morali ustaviti promet.

Ker pa promet na progi gl. kolodvor-garniziska bolnica vedno bolj narašča, samo obnovev enojnega tira ne zadostuje, zgraditi bodo morali dvojni tir.

Na krožni progi bodo vozili novi vozovi, sama obnovev stare proge bi bila sicer brezpomembna, zato jih bodo pa tudi morali nabaviti, kar izpeljavo precej podraži. Na periferiji mesta bodo pa lahko še uporabljali stare vozove.

Ako bi zgradili samo krožno progo, bi z njo ne pridobili mnogo ter bi se ne rentirala, saj bi služila predvsem le prebivalcem dela vodnatskega in kolodvorskega

ga okraja, zato bodo obenem izpeljali tramvaj v Moste, k Sv. Križu in na Brinje ter se bo s temi programi amortizirala krožna proga in obnova starih.

Ta rasporeditev tramvajskega omrežja je res idealna, toda glavno je finančno vprašanje, saj znaša proračun za vsa dela 31.500.000 Din. Če sedaj trpi SMD zaradi obratovanja na obstoječih progah in amortizacije novih prog na leto 849.000 Din primanjkljaja. Ta primanjkljaj se pa lahko krije s pocenitvijo električnega toka. Zato mora mestna občina znižati ceno toka za KW uro 50 par, torej od 1.30 Din na 80 par, poleg tega pa mora še pavšalirati občinsko takso na 200.000 Din na leto, kolikor je znašala taksa na starih progah. Izdatno se tudi lahko znižajo investicije in s tem amortizacijska kvota, če občina oprosti mestne uvozne gradbeni material za zgradbo novih prog.

Mestna občina pa po teh pogojih ničesar ne žrtvuje. Ker se bo po razširjenju porabilo mnogo več toka kot se ga je do sedaj, bo dobila zanj letno okrog 300.000 Din, kljub znižanju cene, dočim se ga je porabilo doslej za približno 224.000 Din.

Stare proge so se pa prej tudi napajale s tokom iz akumulatorske postaje na magistratu in je to postalo vzdrževala mestna elektrarna na svoje stroške. Od kar se proge napajajo iz podstacije, elektrarna nima več teh stroškov ter bi morala že zaradi tega znižati ceno električ. toka. 5% občinska taksa na prodane vozne listke, se pa mora pavšalirati, ker je ta dohodek moralno utemeljen samo za vožnje po mestnem pomeirju in ga je težko utemeljiti za vožnje izven njega, točno določiti se pa tudi ne more, kolikove voznih listkov odpade na vožnje po mestu pri vseh progah.

Služni dohodki bi znašali, pri sedanji ceni toka in obratnih stroških 4.990.000 Din, stroški pa 6.145.000 Din na leto tako, da znaša primanjkljaj 1.155.000 Din. Ta primanjkljaj se ne more kriti, ker se pri nobeni postavki ne more nič prihraniti, zato je edini izhod, da mestna občina zniža ceno električnega toka in pavšalira omenjeno takso, s čimer bi bil primanjkljaj pokrit.

Iz navedenih razlogov je vložila SMD na občinski svet prošnjo, da naj mestna občina prevzame garancijo za posojilo 31 milijonov in 500.000 Din, ki ga SMD namerava najeti pri enem domačih denarnih zavodov, Mestni hranilnici ali Pokojninskem zavodu; ceno električ. toka naj zniža na 80 par za KW uro; občinsko takso naj pavšalira na 200.000 Din na leto in naj oprosti gradbeni material za gradnjo prog obč. uvoznine.

Spomladi bodo torej začeli zopet s tramvajskimi deli v mestu, kar bodo meščani in okoličani gotovo z veseljem pozdravili.

Najboljše, najtrajnejše, zato uspešnejše

Slovinci v Ameriki

Blizu Clevelanda so nedavno potegnili iz vode truplo Josipa Brulca, ki se je vozil s čolnom, pa se mu je prevrnil in je utonil. Spoznali so ga po levi roki, na kateri sta mu manjkala dva prsta. Pokojni je bil rojen v vasi Dole, fara Stopiče na Dolenjskem. V Ameriki je bival 22 let. Zapustil je ženo in tri sinove.

V kraju Timmins, Ontario v Kanadi se je v tamošnjem rudniku smrtno ponesrečil France Možek, star 27 let, doma iz Kota pri Igu. Ko je nalagal kamenje, mu je spodrsnilo in težka skala mu je padla na prsa ter mu strla prsni koš. Bil je takoj mrtev.

V bolnici v Glenwillu, država Ohio, je umrl Janez Kastelic. Pokojni je bil rojen v Clevelandu, star je bil šele 20 let. — Podlegel je težki želodčni operaciji. Za njim žalujeta oče in brat Anton. — V Clevelandu je umrl Janez Thrlen, doma od Sv. Gregorja na Dolenjskem, star 56 let. V Ameriki je bival 30 let. Zapustil je ženo, sina in tri hčerke. — Težak udarec je zadela Zaletova rodbina v Clevelandu. Na Superior Ave je tovorni avto povozil šestletnega sinčka Janezka. Otrok je bil takoj mrtev. — Rodbini Jerebovi iz Rockspringa je umrl 14-mesečni sinček Slavko. — V Chicagu je 20. septembra umrl Matija J. Hiti star. Zapustil je ženo in štiri sinove. — 2. septembra je v Jolietu, država Illinois preminul Anton Golobič, rojen leta 1864 v vasi Brezova Reber pri Semiču. Za njim žalujeta žena in sin. — 21. septembra je v Sheboyganu, država Wisconsin, umrla Julija Jenko. Bila je iz Gorican pri Medvodah, v Ameriki je bivala 19 let. Zapustila je moža, štiri hčerke in sina.

V Evelethu je pretekli mesec izbruhnil velik požar, ki je uničil več poslopj, med prizadetimi je bilo tudi več Slovencev. Precejšnjo škodo je imel rojak Janéz Pleše, zelo je tudi trpel dom Alojzija Zidarja. Pleše je imel nad 1000, Zidar pa okrog 700 dolarjev škode.

Mlada gospodinja

— Možiček, kaj naj počnem?
— Ali se je v kuhinji kaj zgodilo?
— Da, omeleta je že zdaj prižgana. v kuharski knjigi pa stoji, da se mora peči še tri minute.

Kino Ljubljanski dvor

Telefon 2730

Samo še danes ob 4., pol 8. in 9.

John Gilbert

KOZAKI

Cene 4 in 6 Din.

Ljubljanska drama

Damski lovec. — Car se daje fotografirati.

Službeno zadržan, utegnem šele danes poročati o slovenski premieri teh dveh del iz najmodernejšega svetovnega opernega repertoarja.

Marcel Delannoy stoji med avantgardisti radikalno prevratnih skladateljev in Kurt Weill je sloviti prekucih v vrsti sodobnih komponistov, ki vzbujajo ogorčenje konservativcev med glasbeniki, a še bolj med gledališkim občinstvom. Oba sta iskala nove oblike in nove vsebine opere, oba se trudila, da bi rešila problem nove, sodobne odgovarjajoče opere, češ nova doba in novo občinstvo zahteva novih glasbeno-dramatskih umetovrov.

Zato so naši operni upravi hvaležni naši skladatelji in naši kritiki, da jim je — kakor sem se že enkrat izrazil — odprla okence v široki zunanji operni svet: da slišijo in vidijo z našega odra, kakšni so sadovi večnega stremjenja po novem na področju opere. Vs. s. rad učimo, vsi se mo repretano in rečemo: vsi iščemo novih pridobitev in obogatitev svojega znanja in črsta. Kdor neče se govoriti v slovenski, n. pr. sodobnost vsaj poznati, ne sme se trnasto oklepati le dveh treh priznanih avtoritet, nego se poglobiti v iskanje mladih in najmlajših, pa priznati, da ti mladi in najmlajši včasih resnično tudi kaj najdejo, česar niti Wagner niti Strauss še nista poznala.

Zavedati se moramo, da se vse sodobne umetnosti, torej tudi glasbena, nečjejo uklepati po nobenem priznanem kanonu ali načelu, po nikaki tehniki, stilu, niti ne po gramatiki in pravopisu. Zanj ni nobenih pravil, nego zahteva absolutne svobode, češ le tako je mogoče sodobnemu umetniku dati čisto sebe sodobni publiki.

Gotovo je ustvarjajočim našim skladateljem in tudi kritikom nad vse zanimivo gledati to vrvenje, kipenje, borjenje in mučenje.

Marsikaj zbujajo le razočaranje in odpor. Toda enega ne moremo nikoli zanikati: vsako stremjenje navzgor in našir za novim je vedno lepo in vse hvale vredno. Čeprav zmanjka moči voluntas (volja) ostane tudi v sodobju (laudanda).

Da se more naša opera posvečati takim težkim in zelo problematskim eksperimentom, je prav posebno razveselivo. In da zna izvesti tak eksperiment tako dobro, zasluži neomejeno priznanje.

Dirigent obeh novitet je bil Niko Stritof. Popolnoma se skladam z njegovo izjavo: »Kvaliteta umetnine sodim po intenzivnosti avtorjevega vplivanja na našo dušo ali naše možgane. Po njegovi sugestivni moči! Uspeh pa zavisi seveda tudi od potence sprejema postaje (no, tudi od izvajajočih umetnikov in oddajnega aparata)... Meni je smer avtorjevega udejstvovanja precej brezpomembna. Bodij karkoli ali kakršenkoli, samo da si — pravi. Zato tudi romantičnega, niti slagerskega žanra ne zametujem.«

Tako stališče je edino pravilno za vse umetnosti. In zato se lahko navdušujemo za d'Alborta, Berliozja, Bizeta, Boita, Corneliusa, Charpentiera, Čajkovskega, Debussyja, Dvofaka, Goldmarka, Humperdincka, Janacka, Kienzla, Leoncavalla, Mascagnija, Massenetja, Musorgskega, Offenbacha, Puccinija, Saint-Saensa, Smetanova, Straussa R., Stravinskoga, Verdija, Wagnerja, Weingartnerja, Wolf, Ferrarija in še in še za marsikoga, ki »intenzivno in močno sugestivno vpija na mojo dušo ali razum.«

Zato ne odklanjam aprioristično niti najnovejšega znanca, mladega Francoza Marcela Delannoya z njegovo »pesmijsko gest« — balnetno operno enodejanko »Damski lovec«.

Tako je nova, originalna, da kot gledalec ves zavzet po nenavadni akciji in da po enkratnem poslušanju glasbe in petja, ki ju jedva zasleduje, težko izrečeš svojo sodbo. Da je vse skupaj sen dveh zaljublencev v kostumih Belega loveca in Lepega maja, ki sta zaspala in zasanjala sredi maskerade, in da je vsa sanjana šahovska igra »čisto jasna aluzija na srednjeveške boje, ki so temelj francoske zgodovine« (kakor je pisal avtor uredniku našega Gledal. lista), je resnično lepo, samo precej nerazumljivo in nam — Slovincem — nič posebno zanimivo.

Glasba je harmonsko duhovita in rafinirana zmes melodičnosti zmerne polifonije in deklamacije z zanimivo instrumentalno igrjo in pestro ritmiko, vse v stremljenju po nenavadni izraznosti.

Pojčje osebe so Bela kraljica — gđ. Vera Majdičeva, Bela trdnjava — ga. Kogejeva, Beli kralj — g. Primožič, — g. Kovač in Črni konjenik — g. Župan — vsi v zanimivih šahovskih kostumih s primerno leseno ali slonokoščeno okorelostjo v gestah, vsi zelo ambiciozni v svojih izrednih, nedvomno zelo težkih partijah. Plešče osebe, ki imajo še več dela, pa so: Lepi maj, ki ga je neutrudno plesala in glumila naša talentirana in vedno graciozna balетка gđ. V. Smerkoljeva z Belim (damskim) lovecem g. Golovinom, ki za kralja junaško pade v borbi s črnimi kmeti. Tu so še beli kmetje, črni lovec, črna kraljica in črna trdnjava. Vsi izražajo v petju gestah, plesih, grupacijah, begih i. dr. nesrečno bitko kralja Louisa z Normani.

Intenzivne sugestivne moči vsekakor ta apartna stvarca vzklik krasnim kostumom in gladki predstavi na mojo dušo ali razum prvič ni imela. Pa poizkusim s tem poizkusom še drugič.

Fr. G.

Beležnica

KOLEDAR.

Danes: Torek, 20. oktobra, katoličani: Janez Kancijan, Raša; pravoslavni, 7. oktobra: Sergije.

DANASNJE PRIREDITVE.

Kino Matica: Revizor Haselhuhn.
Kino Dvor: Kozaki.
Kino Ideal: Večna pesem ljubezni.
ZKD: »Micky - miške« v kinu Matije ob 14.30.

Jakopičev paviljon: Jakčeva razstava.
Fotoamaterji: Ustanovni občni zbor Fotokluba ob 20., zadnja soba Narodne kavarne.

DEŽURNE LEKARNE.

Danes: Bahovec, Kongresni trg 12; Ustar, Sv. Petra cesta 78; Hočevar, Ljubljana, VII., Celovška cesta 34.

Narodno gledališče

DRAMA

Začetek ob 20.

Torek, 20. oktobra: Zaprtje. (Drama gostuje v Celju: Kralj na Betajnovi).

Sreda, 21. oktobra: Pritiljeje in prvo nadstropje. Red E.

Četrtek, 22. oktobra: Vest. Red C.

Petek, 23. oktobra: Zaprtje.

Sobota, 24. oktobra: Dogodek v mestu Gogi. Red D.

★

Ljubljanska drama ponovi v sredo 21. t. m. Nestroyev burko »Pritiljeje in prvo nadstropje«. Eno glavni vlog v tej komediji igra g. Kralj in sicer Vrbana Smoleta. V ostalih glavnih vlogah nastopijo: g. Levor, Cesar, Daneš, Lipah ter gospe Mira Danilova, Vida Juvanova, Polonca Juvanova, Boltarjeva, Kukčeva, Rakarjeva itd. V Nestroyevi burki je zaposlen skoro ves naš dramski ansambel. Režija je prof. Šestova. Pri predstavi sodeluje tudi muzika dravske divizijske oblasti. Predstava se vrši za red E.

OPERA

Začetek ob 20.

Torek, 20. oktobra: Damski lovec, Car se daje fotografirati. Red B.

Sreda, 21. oktobra: Zaprtje.

Četrtek, 22. oktobra: Laterna. Red A.

Petek, 23. oktobra: Levstikova proslava. Izven.

Sobota, 24. oktobra: Viktorija in njen huzar. Izven. Ljudska predstava po znižanih cenah.

★

Opozorjamo na današnje reprizo dveh sodobnih opernih del in sicer »Damskega loveca« in »Car se daje fotografirati«, ki bo drveni ob 20. uri v naši operi. Operi dirigira kapelnik Stritof, zrežiral pa je deli g. Bratko Kreft. Predstava se vrši za red B.

Le še danes gostuje v našem kinu

Vlasta Burian

čigar sijajnim dovtipom v LAZ-NEM FELDMARŠALU in sedaj v najnovejši burki

REVIZOR
HASELHUHN

se je smejala vsa Ljubljana do solz! Ljudje so ploskali, se smejali, krohotali in rekli enoglasno: kdor hoče pozabiti vsakdanje skrbi in težave, mora videti ta film! Danes je zadnja prilika — kupite takoj vstopnice. — Predstave ob 4., 1/4 8. in 9. zvečer. — Krasen dopolnilni spored!

Elitni kino Matica

Telefon 2124.

Pod vlak skočila

Ljubljana, 20. oktobra.

Na dolenskem kolodvoru se je snoči okrog 19. odigrala pretresljiva tragedija. Na strašen način si je končala življenje mlada zobotehničarka, 19letna Vidka K. iz Ljubljane. Legla je pod vlak, ki jo je povozil do mrtvega.

Kako se je tragedija odigrala, v točno ni znano. Potniški osebni vlak je kakor običajno nekoliko pred 19. z glavnega kolodvora odpeljal na dolenski kolodvor, kjer čaka tri minute. Po odhodu vlaka je sprevidel Rakovski našel na progi žensko truplo. Obvestil je postajenačelnika, ta pa policijsko stražnico. Telefonično je bila obveščena tudi uprava policije, na kar sta odšla na dolenski kolodvor dežurni uradnik in policijski zdravnik.

Komisija je ugotovila, da gre za 24letno zobotehničarko Vidko K. iz Ljubljane. Dekleta ni nihče poprej opazil na dolenskem kolodvoru; domnevala, da je morda prišla z nasprotne strani po polju ali pa da se je pripeljala z glavnega kolodvora in da je na dolenskem izstopila. Čakala je tam nekaj časa, nato je pa legla pod zadnji ali predzadnji vagon, ki ji je šel čez vrat. Truplo so prepeljali v mrtvašnico, obenem je pa bila brzojavno obveščena njena mati, ki živi na češkoslovškem.

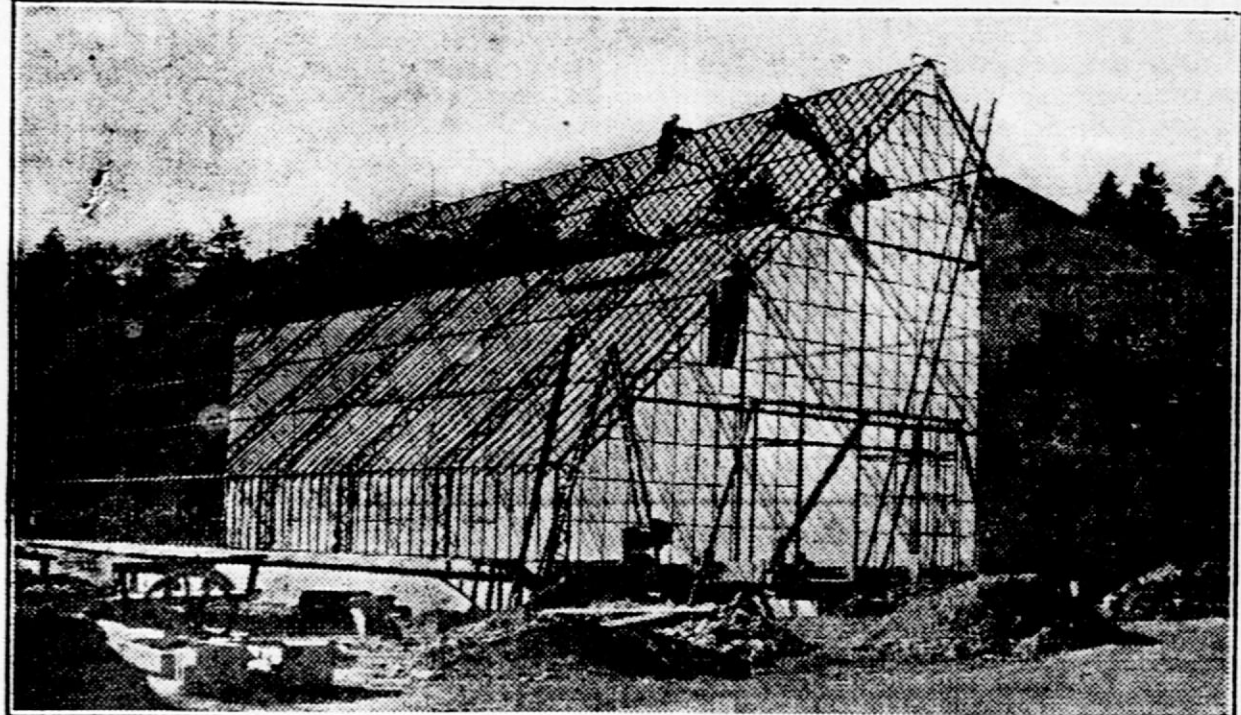
Kaj je simpatično Vidko poglaval v smrt, ni znano. Bila je že dolga časa potra in večkrat je zatrjevala, da življenje za njo nima nobenega smisla. Že pred meseci si je hotela končati življenje. Zaužila je večjo množico strupenih praškov, pa so ji še pravočasno rešili življenje. Vse kaže, da je šla v smrt v trenutni duševni zmedenosti.

Tudi mestno vrtnarstvo napreduje

Novo poslopje in rastlinjak, ki bo lepo napredujoči mestni vrtnarji za prvo silo zadoščal

Ljubljana, 20. oktobra. Zadnja leta so se mestni nasadi in parki zelo razširili vzporedno z razširjenjem mesta, mestna drevesnica, vrt in rastlinjaki so pa bili doslej še vedno tako tesni in majhni kot pred vojno in kakršni zdaj v nobenem pogledu več ne zadoščajo. Toda mestno vrtnarstvo mora in mora napredovati le v mejah proračuna, pa naj si je potreba razširjenja še tako nujna. Vendar dela dostikrat varčnost ter

uporabne višine. Že zaradi teh palm je bilo treba zgraditi velik rastlinjak in zlasti še, ker je stari tako natrpan, da ni mogoče spraviti vanj ničesar. Tudi majhen rastlinjak za razmnoževanje rastlin, in prezimovališče tropskih rastlin, ki uspevajo samo v najmanj 20 stopinj C toplem prostoru, je najmanj štirikrat premajhen. Toda zdaj je treba narediti najprej najnujnejše; novi rastlinjak, v katerem bo temperature najmanj 12 stopinj C, bo zado-

umno, ekonomično gospodarstvo prave čudeže, kar nam dokazuje gradnja velikega, modernega rastlinjaka v mestni drevesnici, ki je eden največjih v državi.

Mestna drevesnica z rastlinjaki je tako skrita ob tivoliskem ribniku med železnico in Cesto na Rožnik, da se zdi na prvi pogled le skromen meščanski vrt. Zato se kar čudiš, ko stopiš prvič na ta vrt, koliko rastlinja je nakupčenega na tako majhnem prostoru in kako je mogoče spraviti čez zimno toliko rastlin v tako tesne rastlinjake.

Do lani ni bilo v mestni drevesnici niti pošteno gospodarske lope. Tesna, lesena podrtja je sicer prej zadoščala, za sedanjost prilike pa je bila vsekakor mnogo premajhna. K tej lopi je bila pritrjena tudi majhna celica, ki je služila za pisarno.

Končno so lani zgradili po načrtu arh. Spinčiča lepo prostorno lopo, odnosno gospodarsko poslopje s tesarsko, ali sodarsko delavnico, v kateri delata stalno 2 sodarja, nad njo je pa v I. nadstropju lepa pisarna. V pritličju je shramba za orodje, drvarnica itd., pod visokim podstrešjem ali nadstropjem je pa tudi precej prostora za razna skladišča. Poslopje je spredaj odprto, ker sloni na strop in strop na stebrih. K ozadju poslopja, približno 9 m visokem in 30 m dolgem zidu, so pristavili veliko železno ograjenje za rastlinjak.

Gradbena dela so bila razpisana in oddana letos aprila in so zdaj v glavnem že končana.

Rastlinjak je 30 m dolg, 8 m širok in 10 m visok. Mesto ima več starih palm, tako velikih, da jih ne morejo več spraviti v stari rastlinjak, v katerem je 6 m

ščal za dogleden čas, največje delo bo s to zgradbo opravljeno.

Železno ograjenje stoji na meter visokem betonskem podstavku in, kot nam kaže slika, stoji približno 1.50 m pokonci, nakar preide v strmo streho, ki se dviga do 10 metrov višine, potem se pa spusti na drugo stran nekaj metrov do strehe gospodarskega poslopja. Med rastlinjakom in zidanim poslopjem je zidati ni treba za rastlinjak graditi še posebej stene, s čimer se je ta velika zgradba znatno pocenila. Kljub temu pa znaša površina steklenih sten 600 kvad. metrov, dvakrat toliko stekla bi pa porabili, če bi bile stene dvojne. Četudi so stene enojne, bo rastlinjak vseeno dovolj toplel. Velika površina strehe v ugodni solnični legi bo pripomogla tudi pozimi ob solnčnem vremenu, da se bo rastlinjak dobro razgrel, poleg tega pa bo seveda še gret s centralno kurjavo, ki bo napeljana iz kurilnice starega rastlinjaka. Kurilnico so lani tudi razširili. Prejšnji mali kotel ni ustrezal. Montirali so večjo peč in v to svrhu razširili kurilnico ter bodo zdaj lahko grel tudi novi rastlinjak, dočim so prej s težavo le starega.

Na sliki tudi vidimo pokončne predalčne nosilce, ki so razvrščeni v medsebojni razdalji po 3 m, prečnih nosilcev pa ni. Konstrukcija je lahka in elegantna, čeprav so velike razpetine.

Ključavničarska dela so v rokah tvrdke R. Geyer, steklarska pa opravlja A. Agnola.

Stroški za zgradbo zidanega poslopja in rastlinjaka znašajo 300.000 Din.

Ureditev prometa pred „Figovcem“

K vesti o regulaciji prometa pred Figovcem naj pripomnim sledeče:

Stališče Avtokluba je popolnoma napadno, ker hoče na najmanjši prostor nastaniti mogoče najjačji promet, kar ga je v Ljubljani. Čudim se, da se ne poteguje še za zoženje Gosposvetske ceste. Takim prometnim točkam je treba dati zraka. Zato sem mislil, naj se iz križišča vseh štirih cest, ki se tam zlivajo, naredi en sam velik trg. Mesto stražnika iz podaljšane Dalmatinove ulice naj odpade, ker ostane prejšnji slej polovičarstvo. Centrum tega trga naj bi tvoril otok z električno uro, ki bi jo bilo prestaviti nekoliko bolj v Dunajsko cesto in znatno proti centru mesta. Okoli tega otoka se vrši promet. Prostor pred kavarno Evropo naj se tlakuje, toda ne kot hodnik, temveč kot cestniščje. Kanali naj se planirajo do slaščičarne Novotny. Na ta način dobimo otok in okrog njega cesto, ki je povsod široka vsaj 6 do 7 m.

Vem, da se bo marsikdo spodtaknil ob dejstvo, da bo treba zaviti iz Dalmatinove ulice najprej po Dunajski izven mesta, potem pa bo treba v velikem loku objadrti prometni otok. Je že res dolga pot, toda za onih par vozil, ki pridejo po Dalmatinovi ulici, je kratka zadost. Sicer pa: po Miklošičevi in Prešernovi je lažje, ker tam ne naredite levega ovinka. Mislim, da je to rešitev, ki edina lahko dovede do praktične ureditve prometa pred Figovcem. Komur pa te vrstice niso dovolj jasne, temu sem vedno z veseljem na razpolago.

Gojko Pipenbacher.

— Malo več vpljudnosti in obzirnosti. Na našem živilskem trgu je drugače vse v redu, samo med tržnimi stražniki je eden, ki rad pozabi, da so tudi kmetje in kmetice ljudje, ki zaslužijo, da se z njimi lepo ravna. Zaenkrat ne bomo stvari razpihovali, ker nečemo nikomur škodovati, opozarjamo le tržno nadzorstvo, naj dotičnega stražnika pouči, da bo v bodoče z ljudmi lepše ravnal. — Več očividcev stražnikove objestnosti.

— Javna prošnja. Stanovalec hiš v bližini neke ljubljanske mesarije prosimo go-

En dan iz življenja Špelice

5. Popoldne Vesela potlej na livado Gre Špelica tja s hčerko mlado. Vse delo njeno je končano. Perilo snažno je oprano. Kot sneg se v solncu je betilo — To je storilo Albus-Milo.

Varčne gospodinje že davno vedo, da je iz najboljših surovin pridelano Albus-Milo zelo izdatno, in da ga je za veliko pranje veliko manj potreba kot drugih takozvanih poceni mil, ki pohajajo iz neznanih virov. Ako ne kupujete sami, temveč pošiljate nakupoval svojega nastavljenca, potem mu ne pozabite zabičiti, da naj ne sprejme nobenega drugega mila razun pristnega

ALBUS MILO

Stara sredstva v novih rokah

»Slovenski Narod« z dne 28. septembra 1931 je priobčil na zadnji strani članek pod gornjim naslovom, katerega je gotovo marsikdo prezrl, ker se do sedaj ni nihče v tej zadevi oglašil, zaslužil pa po svoji vsebini, da mu posvetijo vso pažnjo zlasti naša gospodarstveniki, osobito pa vsi merodajni činitelji, ki imajo v rokah usodo narodov, držav in človeške družbe sploh. Za svojo osebo nisem nikdar verjel nikomur, ki je trdil, da je gospodarska kriza na višku in da bo kmalu bolje. Poznam moža, ki je vse to, kar se sedaj dogaja v gospodarstvu vsega sveta, slutil in napisal že pred 5 leti, žal ga pa ni do danes nihče poslušal, prav tako kot niso listi hoteli priobčiti sličnega dopisa, ki sem ga že pred časom napisal v tej zadevi. Ne vem, če je iskati vzroka odklonitve samo v dejstvu, da ne zavzemam v javnosti nikakega visokega položaja in se ne pišem Ford, ki je daljši članek priobčil kmalu po justifikaciji anarhistov Saccia in Venzetija v »Wiener Journalu« in v katerem tudi obravnava prav to vprašanje. V svojem spisu sem takrat ta njegov članek omenil. Iz njegovega članka sem namreč spoznal, da je on istega mnenja glede vzrokov gospodarske krize, kakor mož, o katerem sem gori napisal, da je to slutil že pred osmimi leti.

V »Wiener-Journal« se ne morem zateči, ker bi mi najbrže članka prav iz istih razlogov ne priobčili, pač se pa lahko zatečem k omenjenemu članku v »Slov. Narod« zlasti k predzadnjemu in zadnjemu odstavku, v katerem citamo o oni Ameriki, ki je vse življenje zmehanzirala in se tam šteje človek samo kot stroj. In ravno ta država se je poslužila za reševanje gospodarske krize načina, o katerem »Narodov sotrudnik« trdi, da je še nedavno spadal v gospodarsko davino. Tvrdba Federal Farm Board je — po tem poročilu — zamenjala 25 milijonov buslov pšenice za en milijon vreč braziljske kave. Isto delajo tudi manjši trgovci in obrtniki. Farmarji ponujajo svoje poljske pridelke za industrijske izdelke. Celo zakoni se po nekaterih uradih sklepajo za 10 buslov pšenice.

Članek se vprašuje, če se bo ta način obnesel in da je značilen ta pojav zlasti za deželo, ki se hvali z gospodarsko naprednostjo. Tako članek. Zdi se mi, da mora tudi njemu biti znano, da ni treba hoditi takih pojavov izkat v Ameriko, ker jih — čeprav v manjšem obsegu najdemo tudi po naši deželi. Znan mi je primer, ko je vinogradnik zamenjal vino za avtomobil. Slične pojave najdemo po trgovinah v bližnji ljubljanski okolici. (Drugod mi žal ni toliko znano.) Sicer sežem tudi jaz po istem vprašanju, samo v drugačem smislu. Prepričan sem, da se bi tak način obnesel, samo da bi moral biti dovolj organiziran in od vseh merodajnih faktorjev podprt. S takim načinom bi si naši kmetje in obrtniki lahko zelo pomagali, če bi bila vsa stvar dobro izpeljana. In koncem koncev bi pa v najslabšem primeru ostalo samo vse pri starem.

Vzrok gospodarske krize je treba iskati tam, kjer je in ne, kjer ga ni. Samo zato pa, ker ga je tako lahko najti, se zdi ljudem to težko. Vzrok gospodarske krize vsega sveta leži predvsem v nekonsumiranju kapitalističnega dobička! Zato je gornji način edino v stanu rešiti človeštvo grozeče brezposelnosti in vseh posledic, ki bodo tej brezposelnosti nedvomno sledile. Ne delim sicer mnenja onih pesimistov, ki trde, da bo gospodarska kriza trajala do leta 1940, vendar pa te krize po sedanjih vidikih še ne bo tako kmalu konec. Gojim še toliko vere v vse, ki imajo v rokah usodo človeške družbe, da ne bodo pustili stvari do skrajnosti. Sklicujem se pri tem na znanega profesorja ljubljanske univerze znanstvenika g. dr. Aleksandra Bilimoviča, ki je že pred leti v nekem svojem predavanju naslovil na te kroge enak pap. I. B.

Božidar Jakac: Amerika

Vsa Jakčeva Amerika je krotka naša Dolenjska

Ljubljana, 20. oktobra. Sanjarskemu dolenskem fantu se je zahotelo v daljavo. Kakor tisoče in tisoče pred njim je gnalo tudi deklislo nežnega in mehkega Božidarja Jakca po svetu. In kakor so tisoči in tisoči zapustili dolenske griče in hribočke ter šli onkraj širokega morja iskat sreče, je šel tudi Božidar Jakac, da pogleda vse, o čemer je slišal doma toliko pripovedovati. S seboj pa ni vzel težkega krampa in sekire, temveč samo le svojo omarico z barvami. Z jedrnatimi kisljinami je že tu pisal na bakrene plošče vizijonarno prozorne lepe ženske in zamiš-

hrepenel po razkošju in slasteh tega tuje paradiza in ga olepšaval ter idealiziral. Vse lepo je videl in dobro ter si tako tudi narisal, samega Mamona pa ni uzrl niti občutil mučenštva za zlato tele.

Vsa dolga serija Jakčevih pastelov so le lepe, blažene sanje o Ameriki. In v tej fantaziji se prelivajo barve kakor v pravljicah iz »Tisoč in ene noči«. Kakor vizija po morju plavajočega gradu v zlati zarji, je njegov Manhattan, ponoči pa strme nebotičniki kakor safirni kristali v črno temo. Dva nebotičnika varujeta kakor dva visoka pilona vhod v to začarano

Novo mesto

ljene umetnike, z zametnim pastelom je pa opeval svojo Dolenjsko in zlato zelena pobočja njenega vinorodnega valovja. Le iglo in pastel je vzel s seboj v Ameriko, kakor bi bil hotel slikati parfimirane čipke in napudrane dekolteje damic iz galantne dobe rokokoja. Nad beton nebotičnikov in na jeklo brnečih strojev je šel z najnežnejšim orozjem in ga ni premagal. V njegovem ameriškem popotnem dnevniku ni surove resnice, temveč le na žametno podlago nadahnjena fata morgana.

Na morju je slikar še vesel in živahen, kakor so vesele barve njegovih slik z obal Sredozemskega morja. Ko pa pride v Ameriko, strmi v kolosalnost vseh dimenzij in se izgubi v mreži cest in poti. Po njih blo-di sem in tja, občuduje in se divi, morda tudi veseli, vendar pa kakor izgubljeno dete milo toži po materi domovini. Vsa Jakčeva Amerika je krotka naša Dolenjska. Le za svoj portret je rabil mastno oljnato barvo in z njo se je naslikal kakor z apnom in asfaltom. Tudi črte na njegovem doma tako deklislem obrazu so ameriško jeklene in ostre. Pa gledamo in gledamo to sliko in iščemo ter iščemo, a našega Jakca ne najdemo nikjer. Dobro se je maskiral, a ta maska mu je uspela le enkrat, potem jo je pa vrzel raz sebe in gotovo se stresle, če se spomni nanjo. Doma je spet na toplem in navija gramofon ter posluša tuje zvoneče melodije čudno otožnih in strastnih indijanskih pesmi. Po albumih lista in se spominja, da je videl vse prve služabnike Mamona. Narisal je dolarske milijonarje, sanatorije in kongresmane, kakor paž občudoval lepoto njih hčera in žena ter hrepenel po pikantnosti filmskih zvezdnic. Kakor je grdi grbasti tapetnik Watteau od daleč občudoval dvorsko gospodo v Versaillesu, tako je Jakac

Besedo imajo naši čitatelji

Cene kruha in pekovski pomočniki

Maksimiranje cen kruha in moki je prišlo sicer trenutno zboljšanje siromašnim slojem, na drugi strani so pa pri tem takoj občutili posledice pekovski mojstri in pekovski delavstvo.

Kakor je že znano iz debat v »Slovenskem Narod«, je pekovska stroka postala zadnji čas nerentabilna in sicer radi vedno večje režeje in konkurence po eni strani, po drugi strani pa radi prisilnega določevanja cen, ki so ubijale pekovsko stroko. Mojstri se love za svoj zaslužek, dokler ga je kaj, ko pa nastane kritična reakcija kakor je danes radi maksimalnih cen, se je bati, da bo udarjen pekovski delavec, ker mojstri ne zmorejo več režijskih stroškov in bodo skušali seveda najti izhod tudi z redukcijo delavstva in mezd. Baje so nekatere večje pekovske podjetja že začela z redukcijami in odpusti.

Pekovski mojstri pri tem vsekakor ne odgovarjajo za to, če morajo radi prenizkih cen kruha znižati mezde delavcem, ki to uvidijo sami, pač pa bo javnost izprevidela, da njej ni mnogo pomagano s tem. Po drugi strani pomeni to pomanjkanje v rodbinah pekovskih pomočnikov. Ako bi se kruh pocenil, zakaj se ne pocenijo druge življenske potrebščine, potem bi pekovski pomočniki ne protestirali proti znižanju plač. Čemu se je podražil sladkor, kvas, ki ga izdelujejo z ogromnimi dobički tovarne i. t. d., zakaj je tako draga moka, zakaj druga hrana.

Bansko upravo prosimo, naj čim prej uredi to žalostno vprašanje ter ali zniža ceno moki in kvasu ali pa da razmahna ceni kruha, da se da možnost producentom na podlagi kalkulacije zopet zaposliti odpuščene pekovske delavce in jim nuditi plače, ki zadostujejo za kritje najnujnejših življenskih potrebščin. Prepričani smo, da javnost smatra za potrebno, da je treba

cene kruha regulirati tako, da bo pekovskim pomočnikom zajamčeno za pošteno delo pošteno plačilo.

Pričakujemo in upamo, da bodo merodajni činitelji uvideli, da s tem maksimiranjem cen niso osrečili pekovskih delavcev in javnosti dosti pomagali, ker se stvar itak ne more tako držati.

Ponoči s tramvajem

Salamsensko mraz je bilo snoči in taka burja, da sem se zavil v površnik, in v toplem zobu je pa jelo potuhnjeno ključavti. Če bi človek imel vsaj kločuk, sem pomislil, pa pridrsal od Viča sem tramvaj in se ustavi natanko pred menoj na Borštnikovem trgu. Tri dinarje velja sicer do Privozca, ker je neumno dolg ovinek okrog pošte, ali že štirinajst dni nahoden človek jih tudi žrtvuje, samo da bi lepo na toplem prišel bližje doma.

Pred pošto seveda ni voza s kolodvora. Sprevodnik pravi, da kmalu pride, če prga nima zmedenega voznega reda. K sreči pristopi z one strani ceste revizor. Prijazen gospod, uslužno pogleda na uro, za trenutek študira ter izjavi, da bo treba čakati 16 minut — če bo vse v redu. Burja je pritisnila še huje in zagomazelo mi je po hrbtu, površnik ni pomagal nič več. Najmanj četrte ure pred pošto na mrazu, potem pa najbrž tudi najmanj četrte ure še na glavnem trgu na burji, je gotovo pljučnica. Kavališko poklonim karto občini in že hitim peš po pometni Zvezdi. Vse listje je odplahala burja na kupe ob straneh. Zebe me vedno huje, da me nažene kašelj. Od daleč se svetli žarka Kajfeževa reklama. Ne storil bi slabo vroč čaj. Pri mizi najboljši prijatelj s svojimi toplimi ženicami, vrh vsega pa še premilo petje in šegetajoča, kristalno se pemeča bakarska vodica. Ja, saj je god šarmantne gospe Režike, vodico pa sme piti tudi abstinent.

Žena mi je davi rekla, da sem prišel hudo gorak domov.

Tako prijetne in nagle so ponočne vožnje z ljubljanskim tramvajem.

Dnevne vesti

— Iz zdravniške službe. V imenik zdravniške zbornice za dravsko banovino so bili vpisani: sreski sanitetni referent v Črnomlju dr. Božidar Küssel, občinski zdravnik v Črnomlju dr. Josip Malerčič, zasebni zdravnik v Črnomlju dr. Boris Malerčič, banovinski zdravnik v Metliki dr. Julij Koder in zasebni zdravnik v Metliki dr. Ivo Pavešič. Iz imenika zdravniške zbornice za dravsko banovino sta bila na črtani sreski sanitetni referent v Čabru dr. Josip Muhvič in upokojeni sanitetni referent v Čabru dr. Josip Vybomy.

— Tuji državljani in davčna oprostitve. — Zvečer za davke v finančnem ministrstvu objavila, da davkoplačevalci, ki niso naši državljani, nimajo pravice biti oproščeni davkov, čeprav imajo ali so imeli 9 ali več otrok, ker se nanaša tozadevni zakon samo na naše državljane. Paž so pa tuji državljani pri nas oproščeni samega davka.

— Hrvatski planinci na Mrzlici. Hrvatsko planinsko društvo »Sljeme« priredi za svoje člane v nedeljo 25. t. m. skupni izlet na Mrzlico. Udeleženci se odpravijo do Hrastnika, na povratku pa vstopijo v vlak v Laškem.

— V Novem Sadu 800 praznih stanovanj. Ko je postal Novi Sad sedež banovine, so se bali, da bo primanjkovalo stanovanj in zato so začeli zidati na vseh koncih in krajih. Zdaj je pa v mestu 700 do 800 praznih stanovanj in sicer večina ma v starih hišah. Novosadčani so, re možni in nočejo stanovati v starih hišah.

— Vsem Gorenjcem! Dne 25. oktobra praznuje naša občina velik, da lahko rečemo zgodovinski važen dan, ko otvorijo dom prosvete, ki naj bo poleg osnovne šole, kulturno in gospodarsko središče vsega okraja. Zato naj ne bo ta dan praznik samo Leščanov, marveč vseh Gorenjcev, ki žele napredka naši lepi Gorenjski. Zato podpisani stavbni odbor vabijo tudi pokrovitelji nove šolske zgradbe. Nj. vis. kraljevič Andrej. Zato naj bo ta dan narodna manifestacija vseh Gorenjcev. — Stavbni odbor nove šolske zgradbe v Lešah.

— Švicarski konzulat v Zagrebu. Švicarskemu konzulu v Zagrebu g. Frideriku Segeserju, trgovcu iz Langenthala, je bil podeljen ekskvatur. Področje tega konzulata se razteza na dravsko, savsko, primorsko in vrbsko banovino.

— Nova strokovna revija. Te dni je izšla Strokovna zadruga koncesioniranih elektrotehnikov v Ljubljani svoje glasilo »Elektrotehniški vestnik«. Naša strokovna literatura je bila borna, kar se čuti čedalje bolj; čim smo se pa pričeli osamosvajati pri specialnih poklicih in obrtih, ne moremo več preko te vrzeli. In, kot pravi pisec v uvodu nove revije, bo treba zlasti orati ledino na področju elektrotehniške literature. Elektrotehnik zahteva zdaj že tudi pri nas mnogo strokovno temeljito usposobljenosti. Poleg šol more nuditi le strokovna literatura potrebno znanje v največji meri in ima še to prednost, da je lažje dostopna kot šole. Tega se omenjena zadruga dobro zaveda, ki tudi sicer skrbi hvaljevalno za strokovno izobrazbo svojega članstva in elektrotehniškega delavstva sploh. Doslej je prirejala večerne tečaje za elektromonterje, za

vejenice pa prireja pottedenske dneve. Da ne je odločila izdati strokovno revijo, ki ni njen glasnik v strogem pomenu besede, saj bo našel v nji sleherni elektrotehnik in delavec elektrotehniške stroke dovolj poučne stvari, ki jo bo lahko s pridom uporabil — zasluži se tem večje priznanje »E. vestnik« je mesečna revija ter izhaja sredi meseca, urejuje jo g. Tone Poljšek, uprava je pa izdajatelj, Zadruga konces. elektrotehnikov v Ljubljani, Borštnikov trg.

— Joseph Conrad. Senčna črta. Prevel Oton Zupančič. Izdala Tiskovna zadruga v Ljubljani. 1931. St. 154. Opremil ing. Janko Omahen. Cena: broš. Din 40, platno Din 60, polusnje Din 70. Kot predzadnja knjiga letošnje zbirke »Sodobni romani« je izšla pri Tiskovni zadrugi Conradova »Senčna črta«, s katero je slovenska prevodna literatura pridobila odlično, svojsko delo angleškega pisatelja. Joseph Conrad je po rodu Poljak, Ukrajinec in se piše Korzenowski. Kot angleški mornar, ki mu je angleščina drugi jezik, je prebrodil na tovarnih ladjah vsa južna morja in čepal od tam snovi za svoja največja dela. Ne le v domači, temveč v vseh svetovnih literaturah si je pisatelj pridobil s svojo profinjeno besedo in izrednim darom slikanja pokrajine ter človeka sijajen ugled in velja na splošno za stvaritelja modernega pomorskega romana. Senčna črta je avtobiografsko delo, ki pripoveduje kako je bil pisatelj postavljen za kapetana na neki ladnici in kako se je imel na prvi preizkusni vožnji boriti zoper strahotne nesreče, ki bi morale vsakogar pognati v obup. Se predno se je ladja odpravila na morje, zbolni njen prvi krmar na tropični mrzlici. Na odprtem morju na stane brezvetrije, da je ladnica kakor priklovana v jelekno tišino neznoznane tropškega vzdušja. Posadke se lotiva bolezen, mož za možem se grudi, dokler ne nastane čihar in je ladja, takorekto brez posadke, prepuščena volji usode ki je posebej v tesnobnem, mrzličnem prividu zrušenega krmarja. — Prevod je nova jezikovna mojstrovina Otona Zupančiča, ki je Senčni črti ponovno dokazal svojo nenadkrnjivo jezikovno kulturo. Tako glede poslušnosti, s katerimi zajame mojster najfinije odtenke ljudske govornice, kakor glede njegovega suverenega jezikovnega tvorstva je ta prevod spet neprecenljivo pridobitve za slovensko besedo. Tudi oprema je v najlepšem skladu z vsebino knjige in sijajno dopolnjuje vrsto naših najlepših knjižnih izdaj.

— Vreme. Vremenska napoved pravi, da bo izpremenljivo oblačno in hladno vreme, ki se utegne kmalu postabšati. Včeraj je bilo v naši državi le deloma oblačno. Najvišja temperatura je znašala v Skopju 15,8, v Splitu 14,8, v Ljubljani 14,2, v Zagrebu 13,4, v Beogradu 10, v Mariboru 8, v Sarajevu 6 stopinj. — Davi je kazal barometer v Ljubljani 767,3. temperatura je znašala 0,2.

— Poskušeni samomor zaradi nesrečne ljubezni. V vasi Nočajski Sala pri Mačvi si je hotela končati življenje 18letna Aleksandra Gjukič, ki je imela ljubavnarazmerje s sosedovim sinom Radovanom Tufegadžićem. Fant ji je obetal zakon, toda njegovi starši so bil odločno proti. Dolgo so mu prigovarjali in končno se je res hotela dekleta odkrižati. Ko je Aleksandra to zvedela, je hotela skočiti v Savo, pa so jo starši ujeli in priveli domov. Doma je pa popila večjo količino kamene soli, toda zopet so ji rešili življenje. Zdal leži v

bolnici in zdravniki imajo malo upanja, da bi ostala pri življenju.

— Zaradi zavrnice ga je ubil. Na cesti, ki vodi iz Vučevice v Brašanovo v Dalmaciji, so našli 11. t. m. v grmu ubitega kmeta Jozo Solica. Orožniki so uvedli preiskavo in aretirali kmeta Marjana Grubešića iz sosednje vasi, ki je takoj priznal, da je Solica ubil njegov sorodnik Jozo Grubešić. Tudi njega so aretirali in priznal je zločin. Na vprašanje, kaj ga je napotilo, da je Solica ubil, je odgovoril, da mu je prisilil Solica leta 1925 zaušnico, ki mu je ni mogel odpustiti.

— V vodnjaku utonila. V soboto je zanjemala v Hvaru vodo Marija Godinović. Naenkrat ji je pa sploščilo, padla je v vodnjak in ker ni bilo nikogar blizu, je utonila. Čez nekaj ur so potegnili njeno truplo iz vodnjaka.

• Oblike in klobuke kemično čist. barva olisra in lika tovarna Jos Reich

Iz Ljubljane

— Iz Prevoz zemskih ostankov Saše Kneza. K svojemu tako naglo umrlemu bratu se je takoj odpeljal g. Zdenko Knez v Sarajevo in prevzel težko nalogo, da uredi prevoz bratovih zemskih ostankov. Krsta se je odpeljala o polnoči iz Sarajeva in prispe jutri zjutraj v Ljubljano, pogreb bo pa jutri ob 16. z glavnega kolodvora v rodbinsko grobnico na pokopališču pri Sv. Križu.

— Iz Ljubljanskega Sokola javlja žalostno vest, da je njegov dolgoletni in zvesti član brat Saša Knez nepričakovano preminul v Sarajevu. Pozemski ostanki bodo prepeljani v Ljubljano. Dan in ura žalnega izpreveda bosta objavljena pravčasno. Zbiranje članstva pol ure pred napovedanim časom v društveni pisarni v Narodnem domu Vabimo svoje članstvo, da spremljajo odličnega brata na njegovi zadnji poti v častnem številu. Uprava je odločila, da se udeležimo v kroju, da počastimo svetel spomin dragoga nam brata, telovadca, bivšega prtovalnega člana uprave in društvenega dobrotnika.

— Iz Ob palači »Dunav« na Aleksandrovi cesti postavljajo oder v svrhu instalacijskih del za svetlobno reklamo. Konstrukcija za svetlobo je pritrjena na pročelju ob »Viktoriji« ter sega od pritličja do vrha stavbe. Reklama bo služila samo zavarovalnici »Dunav«.

— Iz Mestna zastavljavnica bo imela redni dražbi marca 1931 zastavljenih predmetov in sicer za dragocenosti (zlatnino, srebrnino itd.) 6. novembra, efekte (perilo, obleko, stroji itd.) pa 12. novembra t. l. od 15. ure dalje v uradnem prostoru na Poljanski cesti št. 15.

— Iz Danes zadnja predstava z »Mickym« miškami v Elitnem kinu Matici. Veliko zanimanje občinstva za te vrste mladinskih predstav je jasen dokaz, da je ZKD na pravi poti in bo tedaj s temi prireditvami nadaljevala tako, da se bo mesečno enkrat predvajal program takih burk in veseloiger. Danes ob 14.30 popoldne bo v Matici zadnjičkrat sedanjí program, ki je vzbujal od petka vedno večje zanimanje občinstva. Današnja predstava je zadnja, ker mora ZKD jutri vrniti. Ne pozabite torej in pridite polnoštevilno! Šaljive »Micky« miške bodo s svojimi burkami in vragolijami razveseljevale staro in mlado. Cene najnižje!

— Iz Merkurjev ples. Trgovsko društvo »Merkur« priredi dne 16. januarja 1932 v veliki dvorani ter stranskih prostorih hotela Union v Ljubljani svoj običajni »Merkurjev ples«.

— Iz Fotoateljelij Ustanovni občni občni zbor Fotokluba Ljubljana danes ob 20. v zadnji sobi Narodne kavarne. Ne pozabite!

— Iz Ustanovni občni zbor mestne organizacije Narodne odbrane v Ljubljani se vrši 21. oktobra t. l. ob pol 21. uri zvečer v salonu restavracije hotela Struški. Udeležiti se ga morajo vsi dosedajni člani Narodne odbrane in vsi oni, ki so se doslej prijavili.

— Iz Belokranjski Odbor za pomoč po suši in toči prizadetim kmetijam v Beli Krajini sklicuje v sredo dne 21. t. m. ob 20. v hotelu Bellevue svoj redni sestanek. Ker so na dnevnem redu važni sklepi glede bodočega dela, vas, rojaki, prosim, da se zavedate svoje dolžnosti in se sestanka udeležite polnoštevilno. Za odbor: Malerčič Jože.

— Iz Darovi za stradalajoče zaradi suše. V pisarni RK. Wolfova ulica 12, so darovali za stradalajoče: Ga. J. L. 100 Din, neimenovani državni upokojenec 100 Din. Izrecio za Belo Krajino: Kornelija Aleksandrovič 100 Din, Josipina Čuden 100 Din, neimenovani 30 Din, neimenovani drž. upokojenec 100 Din. Iskrena hvala!

— Iz Zanimivo predavanje. Udruga jugoslovenskih inženjerjev in arhitektov, sekcija Ljubljana, vabi na predavanje, ki se bo vršilo v četrtek 22. oktobra ob 20. uri v družabnem lokalnu na Kongresnem trgu 1-11. Kazina. Predaval bo g. inž. Janke Mačkovšek o predlogih za ureditev prometa na Ajdovščini. Vabljeni so člani in vsi, ki se zanimajo.

— Iz Smučarji Hrije! Obvezen sestanek vseh članov smučarske sekcije se vrši v torek 20. t. m. ob pol 7. zvečer v klubiški sobi kavarne Evropa. Brezponojno vsi!

Iz Celja

— Iz Polovična vožnja za člane SPD. Dikrekoja državnih železnic v Ljubljani je izdala sledeči popravek k odloku, ki se nanaša na železniške ugodnosti: Legitimacije onih članov, ki se poslužujejo ugodnosti polovičnih vožni v skupinah po 6 oseb, morajo biti vidirane od direktije državnih železnic. To se bo vršilo na isti način, kot sčasom pri trikratni polovični vožnji. Člani, ki žele izrabljati gornjo ugodnost, naj prinesejo svoje izkaznice blazajniku savinjske podružnice SPD v Celju g. Vrtovcu Filipu na Kralja Petra cesti. Slike in legitimacije morajo biti lastnoročno podpisane po članih.

— Iz Drevi gostuje ljubljanska drama v tukajšnjem mestnem gledališču z globoko Cankarjevo dramo »Kralj na Betanovje«. Zasedba vlog je odlična in se zato celjskemu gledališkemu občinstvu obeta že z otvoritveno predstavo letošnje sezone povrsten užitek. Vstopnice se dobe ob 18. v knjigarni Goričar & Leskovšek na Kralja Petra cesti, pred predstavo pa pri večerni gledališki blagajni.

— Iz Smrtina kosa. V celjski bolnici je 17. t. m. umrl 58letni brezposelni mizar Anton Hrovat od Sv. Primoža, občina Sv. Jurij ob j. železnici, 18. t. m. pa 56letna posestnikova žena Terezija Mirkovska z Lopate pri Celju. V Zagradu pri Celju je 18. t. m. umrla 78letna zasebnica Jera Oberzanova.

— Iz Delovanje Strelskih družin. V nedeljo 25. t. m. popoldne ob 9. se bo pričelo na strelišču tukajšnje garnizije v Pečovniku nagradno streljanje, ki ga priredi agilna celjska Strelska družina. Najprej se bo vršila strelska tekma med člani celjske Strelske družine, nato pa bo sle-

dilo medsebojno strelsko tekmovanje med člani celjske in štorske strelske družine. — Kakor znano, so strelci obeh družin zelo dobri. Podrobnosti strelskega tekmovanja sporede bodo objavljene med tednom.

— Iz Pregled motornih vozil in polaganje soferskih izpitov. Se bosta vršila v četrtek 22. t. m. zjutraj ob pol 9. za mesto Celje in vse celjski srez pred celjskim mestnim načelstvom v Prešernovi ulici.

— Iz Celjskemu prebivalstvu! Huda suša je uničila v mnogih krajih države, tudi v naši banovini vse poljske pridelke. Prebivalstvo trpi veliko pomanjkanje živil in klaje. Naša človeška dolžnost in narodna skrb nam veva, da pomagamo po svojih močeh tem nesrečnikom. Poleg sokojskega društva, ki je v to svrhu že uvedla nabiralno akcijo, bosta tudi mestna občina in krajevni odbor Rdečega križa skušala vsaj nekoliko ublažiti bedo v hudo prizadetih pokrajinah. Obračamo se pa tudi na vsakega posameznika s prošnjo, da po svojih močeh prispevki naj se izročajo ali mestni občini ali pa krajevni odboru Rdečega križa v Celju. Mestni načelnik dr. Alojzij Goričan, za Rdeči križ dr. Juro Hrašovec.

— Iz Aretacije. Zaradi potepuštva in splošnega suma je bil aretiran v soboto neki A. V iz Maribora in bil po zaslišanju po odgonu poslan v pristojno občino. — Istega dne je bil aretirani zaradi suma po žiga v Čreču pri Celju neki Karol Z. in bil izročen državnemu tožilstvu. — Polcija je v nekem prenočišču aretirala 21letnega krojaškega pomočnika Josipa Š. iz Deyice Marije v Polju pri Ljubljani, ker se ni mogel izkazati, da se preživlja na pošten način. Pozneje pa je policija ugotovila, da je podletni Jože, ki se je predstavil dektivno kot Rado Vidmar, hotel potegniti policijo z napačnim imenom. Izročen je bil sodišču.

Zvočni kino Ideal

Danes ob 4., pol 6., pol 8. in 9. uri
Igo Sym, Lil Dagover, Lien Deyers
v draml

Večna pesem ljubezni

ki prikazuje tragične posledice
roditeljskih pomot

Radionprogram

Četrtek, 22. oktobra.

12.15: Plošče; 12.45: Dnevne vesti; 13: Čas, plošče, borza; 17.30: Salonski kvintet; 18.30: Drago Uloga; Gimnastične vaje; 19: Dr. Anton Bajec; Italijanska; 19.30: Dr. Mirko Rupel; Srbohrvaščina; 20: Prenos iz ljubljanske opere (Luzerna); 22.30: Čas, poročila, napoved programa za naslednji dan.

Petek, 23. oktobra.

11.0: Prof. Solar; Pravilna izgovarjava slovensčine; 12.15: Plošče; 12.45: Dnevne vesti; 13: Čas, plošče, borza; 17.30: Salonski kvintet; 18.30: Gdč. Humekova; O vegetarijski prehrani; 19: Dr. Lovro Sušnik; Francoščina; 19.30: Prenos opere »Turandot« z Dunaja; 22.30: Čas, dnevne vesti, napoved programa za naslednji dan.

Sobota 24. oktobra.

12.15: Plošče; 12.45: Dnevne vesti; 13: Čas, plošče; 17.30: Salonski kvintet; 18.30: B. Hrovat; Pota k ustvarjanju kulturnega filma; 19: Ga. Orthaber; Angleščina; 19.30: Prof. Namorš; Spoznavanje blaga v Spejerski in manufakturni stroki; 20: Bogo Plenčar; Šah; 20.30: Duetni večer; gdč. Kogejeva in g. Marčec, solista ljubljanske opere; 21.15: Salonski kvintet; 22: Čas, dnevne vesti; 22.15: Lahka glasba, izvaja salonski kvintet; 22: Napoved programa za naslednji dan.

Pozna jih

Ženica, jutri bomo imeli na kosilu vinskega trgovca, ki bi se rad oženil z eno svojih hčera.

Vinski trgovec je? Ta se gotovo zanima za starejše letnike.

Dalje ne pove

— Kaj ne veš, Jelica, da bog vse vidi?

— Vidi lahko mamica, pa le nikomur nič ne pove.

Friedl Schuster

primadona »Theater a. d. Wien«

Michael Bohnen

komorni pevec drž. opere Berlin

Svetislav Petrovič

Gretl Theimer

Ernst Verebes

ter drugi prvovrstni solisti in umetniki tvorijo ansambl v tej krasni opereti, ki žanje danes triumfe po vseh odrih sveta!

Paul Abraham-ova

opereta ognjvitiga jama, opojnih melodij, čarobnih, nepozabnih šlagerjev

Viktorija in njen huzar

Premiera jutri v ELITNEM KINU MATICI

Emile Gaboriau:

Dampirji velemesta

Roman

— Kako se drže tam?

— Zalostno, toda resignirano. Gosposdična Sabina ni bila nikoli posebno vesela, zdaj je pa še bolj blede in otožna, kakor je bila pred boleznijo; in to je vse.

— Si mogel govoriti z grofco med štirimi očmi?

— Seveda. Dejal sem ji, da ljudje, ki majo v rokah njena pisma, neprestano pritiskajo name, naj bo zdaj previdna. Odgovorila mi je s tako globokim vzdihom, da me je kar srce zabolelo, da je sicer vsa obupana, da bo pa vendar Sabina vzela markiza de Croise-noisa, če že ni drugače; pripomnila je še, da je prepričana, da bosta tudi mož in hči priznala, da drugača izhoda ni.

— Zgodilo se bo, kar sem sklenil. — je dejal Mascarot. — Davi sem govoril s Croise-noisom in če me bo ubogal — a drugače sploh ne more ravnati — prehitimo Andrea in barona de Breul-

ha. Markiz bo že Sabinin mož, ko bosta ona dva še čakala na oklic. Ko bo Sabina omožena, se lahko postavi na glavo. Da pospešim ta načrt, sem zavaljal ustanovitev delniške družbe, čije ravnanje bo markiz. V pičlih osmih dneh bodo razposlani prospekti. Danes pa gre samo za zadevo vojvode de Champdoca.

Ta čas je prišel Paul. Vstopil je zelo plaho, pričakujoč, da bo sprejet slabo, kajti slovo od Taintama mu je bilo še dobro v spominu.

Proti pričakovanju je bil pa sprejet zelo prijazno.

— Čestitam vam k uspehu pri Martin Rigalu. Ne samo da ste vsč njegovi hčerki, temveč ste očarali tudi njega.

— Videl sem ga pa zelo malo: tudi snoči ga ni bilo doma...

— Vemo, večerjal je pri našem prijatelju. Če pride Hortebize jutri v vašem imenu snubit njegovo hčerko, ne bo ugovarjal.

Paul se je opotekel. Milijon dote Flavije Rigakove mu je migljala pred očmi.

— Pozor! — je zaklical Hortebize. — Na hodniku slišim Catenacove korake. Zdravnik se ni motil; bil je res advokat, ki je prihajal kakor oolčajno

pozno. Že pri pogledu na njegov hbrudno nasmehljani obraz je obšla Mascarota jeza. Stopil mu je naproti: tako grozeče, da je Catenac prestrašeno odskočil.

— Kaj pomeni to? — je zajecjal.

— Ali ne razumeš? — je odgovoril Mascarot osorno. Izmeril sem globino tvoje podlosti. Oni dan sem te privedel k nam, čim si pa ostal sam, si začel razmišljati, kako bi nas prodal. Misliš sem, da je tvoja pomoč iskrena ti si mi pa nastavljal ta čas past. V katero naj bi se bil ujel v »enku« uspeha.

— Prisegam ti, Baptistino.

— O, le nikar nobenih priseg! Po prvi Perpignanovi besedi se mi je posvetilo v glavi. Kaj ne vidiš, da vojvoda de Champdoc po nebrhrih brazgotinah prav lahko spozna tvojku, ki ga že tako dolgo zaman išče?

— Pozabil sem.

Obmolnil je, ker mu je Mascarotov pogled zaprl savo.

— Ti torej hočeš, — je nadaljeval Mascarot, — da ti povem kar naravnost v obraz, da si strahopetnež in izdajalec? Celo kazenski medsebojno nikoli ne prelomijo obljube. Vedel sem, da si falot, nisem pa mogel verjeti, da gre tvoja podlost tako daleč.

— Zakaj pa kljub temu računaš z

mojo pomočjo?

To vprašanje je Mascarota tako razjezilo, da je zgrabil Catenaca za vrat in ga začel mikastiti.

— S tvojo pomočjo računam, ker sem ti izdrl strupeni zob, ti kača ti zahrbtina. In služil mi boš, dokler ti ne dokažem, da je tvoje ukradenno dobro ime, tvoj denar, tvoja svoboda in morda tudi tvoje življenje odvisno od našega uspeha. Ah, k sreči vem, kje je zakopano tisto truplo. Nepobitni dokazi tvojih zločinov so v rokah zanesljivega človeka. Če se mi nakana ne posreči, bodo ti dokazi poslani državne-mu pravdniku.

Zavladala je tišina, ki se je zdelo Paulu strašna.

— In prosi boga, — je nadaljeval Mascarot osorno, — da obvaruje vsake nezgode Hortebiza, Paula in mene. Če bi kateri izmed nas slučajno prežgodaj umrl, bi prišla tvoja obsodba še istega dne na pošto.

Catenac je stal pred njim povešene glave nepremično.

— Moram ti tudi povedati, Catenac, da sem bolje informiran o zadevi Champdocov nego ti, če ne računam malenkosti, ki si mi jo zatajil. Kaj veš o njih? Samo toliko, kolikor se je ljubilo vojvodi povedati tebi in Perpigna-

nu. Ali misliš, da je vama povedal resnico? Morda boš presenečen, če ti povem, da zasledujem zadevo že leta in leta...

— Da, že dolgo, — je pritrdil zdravnik.

— Sicer vam pa moram povedati, kako sem prišel tej zadevi na sled. Morda se spominjate javnega pisarja, ki je imel hišico pri justični palači. Nerodna spekulacija mu je pripomogla do ječe, v kateri je sedel dve leti...

— Saj res, se že spominjam...

— Bil je inteligenten dečko. Kupoval je na težo najrazličnejše stare rokopise in velike kupe papirja je urejeval, pregledoval in prebral. Jaz sem ga pa začel posnemati. Kupoval sem stare papirje in med drugimi zanimivostmi sem našel tudi na tole.

Vzel je s pisalne mize kos oranžnega, zamazanega papirja ter ga pomolil Hortebizu in Paulu, rekoč:

— Pogledaj!

Na koščku papirja je bilo zgoraj napisano:

akortagenijanimetierve-mesetilismumesanzlodent-solim

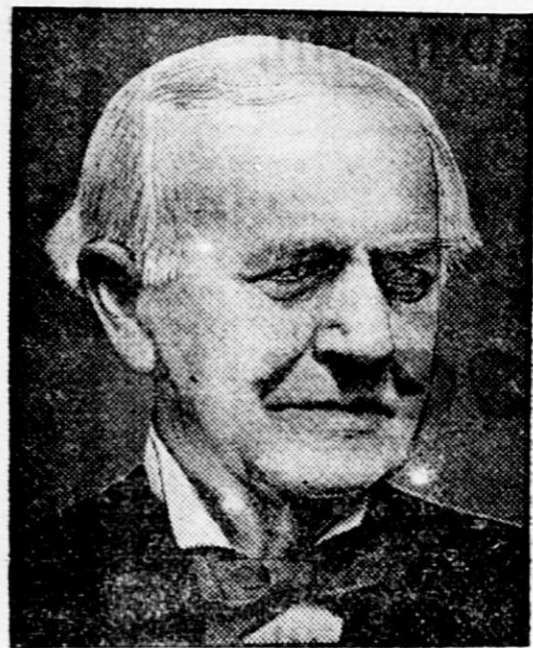
Spodaj je bila pa z okorno roko pripisana ena sama beseda:

Nikoli!

Zadnji Edisonovi trenutki

štiri mesece se je boril s smrtjo — Trije slavni možje o Edisonu

Tri dni pred svojo smrtjo se je slavni izumitelj onesvestil in zdravnik so takoj vedeli, da se bliža njegova žilava borba s smrtjo koncu. V nedeljo ob 3.24 zjutraj je Edisonovo srce nehalo utripati. Že nekaj ur pred svojo smrtjo so ugasnili v njegovem domu vse luči in člani rodbine so se zbrali ob njegovi smrtni postelji. Neposredni vzrok smrti so bile razne komplikacije, združene z žledno boleznijo, ki jim je staro in izčrpano telo slednjič podleglo.

Edison nekaj tednov pred smrtjo

Še vso lansko zimo je delal Edison v svojem laboratoriju v Fort Meyer na Floridi. Dne 16. junija se je vrnil nazaj v West Orange, kjer ga je kmalu po prihodu prvič napadla težka bolezen, ki se ji je pa neverjetno krepko in vztrajno upiral. Šele 1. avgusta ga je položila na bolniško posteljo. Toda postavil se ji je z vso silo po robu in kmalu je bil zopet na nogah. Zdravniki so ga občasno vedno bolj. Zavrata bolezen se pa ni dala odgnati in s podvojeno silo je znova napadla sivolasnega izumitelja. Moral je nazaj v posteljo in bolezen je v nedeljo dosegla, kar je hotela.

Vest o Edisonovi smrti je globoko odjeknila zlasti v znanstvenih krogih vsega sveta. Iz vseh držav so začele prihajati že v nedeljo sožalje brzojavke. Med drugimi je izrazil Edisonovi rodbini sožalje tudi Marconi, ki pravi:

Edison ima za napredek človeštva neprecenljive zasluge. Njegov vpliv je segal daleč preko neposrednega izkoriščanja njegovih izumov. Edisonova smrt pomeni za človeštvo težko izgubo. Za svojo osebo bi rad še pripomnil, da se moram baš njemu zahvaliti za pobudo pri večini svojih znanstvenih del.

Prof. Einstein pravi: »Edison je spadal med največje tvorne genije, ki jih je imela naša doba. Poklonil je nam stvar, brez katerih bi si zdaj ne mogli misliti življenja. Njegova fasciniroča osebnost

bo še mnogim pokolenjem pobuda za nova dela in uspehe.«

Angleški fizik Oliver Lodge pravi: »Edison, ki ob njegovi krsti žaluje ves svet, je storil človeštvu zares ogromne usluge. Smrt tega velikega izumitelja je napravila vrzel, ki jo bo težko kdaj zapolniti.«

Edisonov zet Sloan je izjavil, da je zelo razširjena zmotna, da je bil Edison brezbožec. Čeprav ni bil član nobene ortodoksne verske družbe, so vsi, ki so ga

Edison kot novinar.

poznali osebno, dobro vedeli, da je imel globoko vero in spoštovanje do stvarnika vsega stvarstva. Seveda je bil pa njegov intelekt dovolj močan, da za božanstvo ni potreboval nobene fiksne predstave.

Edisonovo truplo so položili včeraj na mrtvaški oder v njegovem laboratoriju, kamor so že včeraj prihajale velike množice njegovih čestiteljev, da se poklonijo manom slavnega izumitelja. Dostop do mrtvaškega odra ima občinstvo od 9. do 18. Pogreb bo jutri, udeležijo se ga samo rodbina in najožji Edisonovi prijatelji.

Justifikacija v Budimpešti

Preki sod v Budimpešti je včeraj popoldne proglasil razsodbo v zadevi bančnega ropa na trgu Svobode. Glavni obtoženec Aleksander Ondy je bil spoznan krivim dvakratnega umora in nasilstva proti oblastvom in obsojen na smrt na vešalih. Drugi obtoženec Josip Bonya je bil zaradi poskušene umora obsojen na 15 let težke ječe.

Med razlogi sodbe navaja sodišče, da Bonya samo zaradi tega ni bil obsojen na smrt, ker se ni polnoleten. Med čitanjem sodbe se je v dvorani

navzoči oče obtoženega Ondya onesvestil. Obsojenci so se pričeli po prečitani sodbi objemati in poljubovati, dočim so sodbo samo sprejeli razmeroma mirno.

Po prečitaniu razsodbe se je sestal senat za pomilostitev, ki pa je prošnjo za pomilostitev Ondya odklonil. Ob 18.05 je bila na malem dvorišču budimpeštanskih zbirnih zaporov izvršena justifikacija Ondya. Ob vešalih so bili navzoči duhovnik reformirane vere, ker je bil zločinec te veroizpovedi, dva sodna zdravnik in zastopniki sodnega dvora. Jetnišnico so daleč naokoli obkolili z močnim policijskim kordonom. Obsojenega Ondya, ki se je vedel skoraj popolnoma apatično, sta privedla dva jetniška paznika pod oder. Sodnik je še enkrat prečital obsojbo, ki jo je Ondy poslušal molče. Pristopil je krvnik s pomočnikoma in obsojenec ni kazal nobenega odpora, kar sam je stopil pod vešala. V 14 minutah sta ugotovila oba zdravnik nastop smrti. Usmrtitvi sta prisostvovala samo dva zastopnika oficijelnega dopisnega urada ter nekaj oseb s posebnimi vstopnicami. Truplo je viselo še eno uro na vešalih, potem so ga prepeljali v mrtvašnico.

Kozo-krava ali kravo-koza

Na svetu je zdaj vse narobe in zato ni čuda, da niti z domačimi živalmi ljudje niso več zadovoljni. Vsaj v Rusiji je tako. »Krasnaja Gazeta« namreč poroča, da se merodajni boljševiški reformatorji posvetujejo, kako bi bilo mogoče povzdigniti živinorejo. Obravnavali so že več predlogov, med katerimi je eden zares revolucionaren. Gre namreč za predlog, naj bi vzgojili novo vrsto domačih živali, ki bi bolj odgovarjale duhu časa in potrebam ljudi, kakor naše sedanje domače živali. Stare domače živali naj bi šle v službeni pokoj. V tej smeri se baje že delajo posrečeni poskusi, ki jih vodi prof. Liskun.

Prof. Liskun je izjavil, da bi potreboval moderni človek večje domače živali, kakor so sedanje. Njegovi poskusi so pokazali, da porabijo štiri domače živali, od katerih vsaka tehtal 200 kg, 70% krme več, nego bi jo rabila ena žival, ki bi tehtala 800 kg. Sedanje domače živali so za naše težke čase premajhne, potem križanja bi bilo treba vzgojiti nove, večje vrste. In ruskemu profesorju se je to baje že posrečilo. Križanec bo baje ovce z bikom in križanec bo baje zelo prikladen za rejo. Pojde pa še dalje in s križanjem hoče spraviti na svet še več novih domačih živali. Tako hoče križati kravo s kozlom in pravi, da bo rezultat za javnost, pa tudi za krave in kozle presenetljiv.

Profesor prepoveduje govoriti o njegovih načrtih kot o fantaziji. Trdno je namreč prepričan, da se mu bo vse obneslo. Največje težave bodo po nje-

govem mnenju z imeni. Kako naj imenujemo novo domačo žival, izvirajočo od krave in kozla? Kozokrava ali kravokoz? In kaj bo, ko začne ruski profesor križati konje s prašiči? Originalnih idej boljševiškim reformatorjem res ne manjka.

„Večni predsednik“

Juan Vicente Gomez,

ki je bil v zadnjih 20 letih s kratkimi priložnostnimi izjemami vselej »soglasno« izvoljen za državnega predsednika Venezuele, je uspešno zatrl novo vojaško zaroto

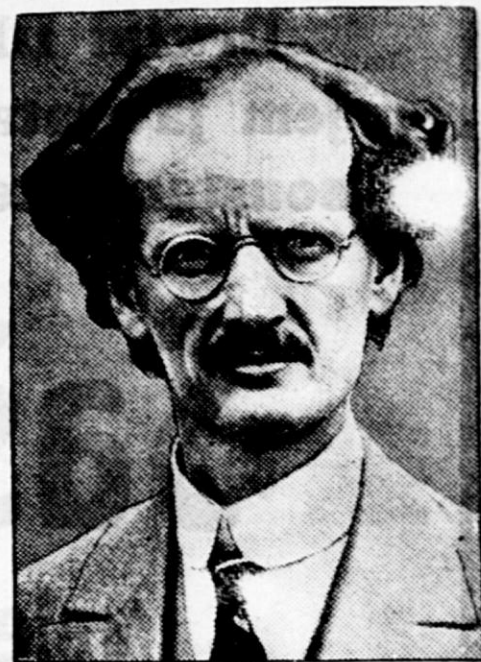
Telefonski promet Amerike z Evropo

Po uradni statistiki Zedinjenih držav je bil v zadnjih 20 letih s kratkimi priložnostnimi izjemami vselej »soglasno« izvoljen za državnega predsednika Venezuele, je uspešno zatrl novo vojaško zaroto

V nasprotni smeri iz inozemstva v Ameriko je telefonirala največ (Svica) (52.564 govorilnih minut), za njo Francija (51.805 govorilnih minut), na tretjem mestu je Holandska (39.714), na četrtem Jugoslavija (27.198) itd. Zanimivo je, da zavzema Jugoslavija v telefonskem prometu z Ameriko eno prvih mest.

Prof. Piccard v Brnu

Z Dunaja je prišel prof. dr. A. Piccard predavati o svojem poletu v stratosfero še v Brnu, kjer so ga sprejeli v nedeljo popoldne predstavniki znanstvenega sveta in številno občinstvo. Zvečer je predaval slavni učenjak v nabitopolni dvorani. Zelo zanimivo je opisal svoj polet v stratosfero, v predavanje je pa vpletal dovtipke tako, da so se poslušalci imenitno zabavali. Predavanje so spremljale zanimive skioptične slike, prikazujoče nekatere prizore iz poleta v stratosfero.

Najprej je predavatelj povedal, kako se je na polet v stratosfero že več let pripravljaval in kako sta s švicarskim inženjerjem Kipferjem 27. maja zjutraj končno startala. Pile pol ure sta rabila, da sta dosegla višino 16.000 m. Napeto je predavatelj opisoval, kako sta v tej višini naenkrat opazila, da ne moreta odpreti ventila in kako sta moralala potrpežljivo čakati, da zaide solnce, da bi se balon ohladil in sam spustil nazaj na zemljo.

Pred poletom so mu prijatelji svetovali, naj se obleče kakor za ekspedicijo na severni tečaj. Vedel je sicer, da znaša temperatura v zračnih plasteh od 12.000 do 30.000 m visoko stalno okrog 55 stopinj pod ničlo, vendar se pa ni hotel toplo obleči. Ko sta se dvignila, je narasla temperatura v nekaj minutah nad 40 stopinj nad ničlo, ker se je solnce upiralo v balon. Balon je bil sicer opremljen z nekakšnim solnčnikom, ki pa ni funkcioniral. Šele ko je solnce zašlo, se je gondola ohladila.

Diplomat

— Kaj se pa tako zmružeš pri jedi? Kaj sem natresla preveč soli v juho?

O, nikakor ne, draga ženica. Nasprotno, zd se mi, da si nalila preveč juhe v sol.

Lovska latinščina

Sosed mi je pravil, da je ustrelil oni dan zajca, ki je tehtal 30 funtov.

Menda je računal v angleških funtih, ki veljajo zdaj manj.

OCARINJENJE

vseh uvoznih in izvoznih in tranzitnih pošilk oskrbi hitro, skrbno in po najnižji tarifi

RAJKO TURK

carinski posrednik, LJUBLJANA, Masarykova cesta 9 (nasproti carinarnice). — Revizija pravičnega zaračunavanja carine po meni deklariranega blaga in vse informacije brezplačno.

1000 Din plačam

ako Vam »RADIO BALZAM« ne odstrani: kurjih oces, bradavic, trde kože, bul itd.

Petnajst let sem trpela na trdi koži. Vse sem brezuspešno poskusila. Dva lončka »RADIO BALZAM« sta me popolnoma ozdravila. Hvala Vam, Vsakemu priporočam.

Zinka Dralka, Ljubljana, Gosposvetska cesta šte. 10.

Zahtevajte povsod samo »RADIO BALZAM«! Po pošti: 1 lonček 10 Din (predplačilo). Povzetje 18 Din, dva 28 Din, tri 38 Din, pošlje:

R. COTIČ, LJUBLJANA VII., Kamniška ulica 10 a (Janševa).

Makulaturni papir

leži a Din 4.—

prodaja uprava Slovenskega Naroda,

Lovske puške

Roberte, browning pištole, pištole za strašenje psov, lovške in ribiške potrebščine ima vedno v zalogi

F. K. KAISER puškar.

Ljubljana, Kongresni trg šte. 6

OSVALD DOBEIC

Ljubljana

PRED SKOFIJO ŠTEV. 15

priporoča svojo bogato zalogo galanterijskega, kratkega in modnega blaga po najnižjih cenah.

Velika izbira vseh vrst nogavic, D. M. C. in C. M. S. predmetov.

NA DEBELO!

NA DROBNO:

Trajno ondulacijo

na najmodernejšem aparatu, garantiran uspeh, ter barvanje las — izvršuje

damski salon „POLANC“

Ljubljana, Kopitarjeva ul. 1

GOSTILNO Z OSEBNO PRAVICO

vzame v najem ali na račun zakonski par brez otrok. Ponudbe na upravo Slovenskega Naroda pod šifro »Prometen kraj.« 2849

VINSKI MOST

prvovrsten, bel in črn, čez ulico Din 7.— priporoča Vinska klet Mencinger, Sv. Petra cesta 43. 2889

PES VOLČJAK

18 mesecev star, zelo dober čuvaj, ugodno napredaj. Ogleda se pri: Medved, Stražišče 163 pri Kranju. 2890

NJIVO

približno 1 oral veliko, tik državne ceste, 10 minut od trga, v krasni solnčni legi, prodam. Pripravna za graditev. Vprašati pri lastniku na Vranskem št. 58. 2898

GOSPODIČNA

ki ima neomejeno osebno gostilniško pravico, dobi takoj službo proti plači po dogovoru. Ponudbe na naslov: Josip Paček, Kostanjevica na Krki št. 45. 2897

ENGLISH LESSONS

Miss Farler, Dvorkova ulica 3/III. 2875

Telefon 2059

Pre mog suha drva

Pogacnik Bobotickeva

L. Mikuš

Ljubljana,

Mestni trg 15

priporoča svojo zalogo suhega in solnčnika ter sprehajalnih palic. Popravila se izvršujejo točno in solidno.

Saša Knez

TVRDKA I. KNEZ in njene afilacije z esobjem javljajo pretužno vest, da je njih blagi, ljubljani senior-šef, gospod

danes v Sarajevu podlegel težki operaciji. Preblagega pokojnika ohranimo v trajnem neizbrisnem spominu.

I ogreb se vrši v sredo dne 21. oktobra ob 16. uri z glavnega kolodvora v Ljubljani.

Ljubljana, 19. oktobra 1931.

Družbi DESA in BEKA z vsem osebjem javljata žalostno vest, da je njun soustanovitelj in šef, gospod

Saša Knez

veleindustrijalec itd.

danes v Sarajevu nenadoma preminul.

Nenadomestljivega blagopokojnika bomo ohranili v trajnem in hvaležnem spominu.

Ljubljana, 19. oktobra 1931.

Javljamo prežalostno vest, da je naš srčnoljubljeni, nepozabni sin, soprog, oče, brat in svak

Saša Knez

danes ob 8. uri v sanatoriju v Sarajevu po težki operaciji preminul.

Pogreb se vrši v sredo, dne 21. oktobra ob 16. uri z glavnega kolodvora v Ljubljani.

Ljubljana, 19. oktobra 1931.

Globoko užaloščeni

KMETSKA POSOJILNICA LJUBLJANSKE OKOLICE V LJUBLJANI naznanja prebridko vest, da je njen prezaslužni član načelstva gospod

Saša Knez

veletržec i. t. d.

dne 19. oktobra 1931 nepričakovano podlegel težki operaciji.
Preblagemu in priljubljenemu pokojniku ohranimo trajno hvaležen spomin.

Ljubljana, dne 19. oktobra 1931.